

Dr. sc. Zlatko Ćesić

POMORSKO UPRAVNO PRAVO I HAVARIJE

Zadar, 2006.

I. POJAM I IZVORI POMORSKOG UPRAVNOG PRAVA

1. Pojam i podjela pomorskog prava i pojam pomorskog upravnog prava

Pojam pomorskog prava	
Sustav normi koje reguliraju pravne odnose u svezi s pomorskim djelatnostima.	

Podjela pomorskog prava			
1.	Međunarodno pomorsko pravo	1.	Međunarodno javno pravo ili Pravo mora
		2.	Međunarodno privatno pravo
2.	Interno pomorsko pravo	1.	Pomorsko upravno (administrativno) pravo
		2.	Pomorsko imovinsko pravo

Pojam pomorskog upravnog prava	
Sadrži propise čiji je cilj ostvarenje sigurnosti na moru.	

2. Izvori pomorskog upravnog prava

1.	Međunarodni propisi	1.	Međunarodni ugovori
		2.	Međunarodni pravni običaji
2.	Domaći propisi	1.	Ustav
		2.	Zakoni
		3.	Podzakonski propisi
		4.	Uzance
		5.	Običaji
		6.	Sudska praksa (u nekim zemljama)

II. NAJVAŽNIJE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE U OBLASTI POMORSKOG UPRAVNOG PRAVA

1.	Međunarodna pomorska organizacija	Ima međunarodni karakter, ovisna o politici UN. Kreator pomorske politike na međunarodnoj razini, a pravna regulativa EU njezina je dopuna.
2.	Europska agencija za pomorsku sigurnost	Kontrolno tijelo regionalnog karaktera. Nema zakonodavnu funkciju, izvršitelj i kontrolor pomorske politike.

1. Međunarodna pomorska organizacija (*International Maritime Organization – IMO*)

Povijesni razvoj	
➤	Na konferenciji UN 1948. konvencijom je ustanovljena Međunarodna pomorska savjetodavna organizacija (IMCO, <i>International Governmental Maritime Consultative Organization</i>).
➤	Započela sa radom 1959. sa sjedištem u Londonu, kao specijalizirana ustanova UN-a za pitanja pomorstva.
➤	Godine 1982. IMCO mijenja ime u IMO (<i>International Maritime Organization</i>).
➤	Trenutačno ima 163 člana, a Republika Hrvatska je članica od 1992.
➤	Kao rezultat rada IMO-a usvojeno oko 30 konvencija i 700 rezolucija i preporuka, koje se tiču sigurnosti na moru i zaštite morskog okoliša.

Tijela		
1.	Skupština	Temeljno tijelo koje se redovito sastaje jednom u dvije godine. Tada donosi dvogodišnji proračun s tehničkim rezolucijama i preporukama predloženim od strane drugih tijela.
2.	Vijeće	Izvršno tijelo, koordinira rad IMO organa, predlaže proračun i program rada Skupštine.
3.	Odbor za pomorsku sigurnost	
4.	Odbor za zaštitu pomorskog okoliša	
5.	Pravni odbor	
6.	Odbor za tehničku suradnju	
7.	Provedbeni odbor	
8.	Tajništvo	

Postupak donošenja legislative	
➤	Obično započinje u odborima ;
➤	Ako se postigne suglasnost u odboru, prijedlog se upućuje Vijeću a po potrebi i Skupštini;
➤	Ako se Skupština ili Vijeće s tim složi, odbor će načiniti prijedlog teksta konvencije;
➤	Izvješćuju se Vijeće i Skupština s preporukom da sazovu konferenciju radi razmatranja prijedloga za formalno prihvaćanje;
➤	Šalje se prijedlog konvencije državama članicama i drugim članicama UN-a;
➤	Na konferenciji se raspravlja o prijedlogu konvencije, te se usklađuju stajališta (kako bi tekst bio prihvatljiv za većinu država članica);
➤	Prihvaćena konvencija deponira se kod glavnog tajnika , koji dostavlja primjerke vladama;
➤	Konvencija je otvorena za potpisivanje odnosno ratifikaciju (uobičajeno u razdoblju od 12 mjeseci);
➤	Konvencija stupa na snagu obično uz ratifikaciju određenog broja država, a ponekad se kao

- dopunski kriterij traži da te države predstavljaju određeno učešće u sveukupnoj svjetskoj floti;
- Konvenciji mogu naknadno pristupiti i države koje je nisu ratificirale u predviđenom roku.

Prešutna izmjena i dopuna pojedinih konvencija

Zbog sporog postupka izmjena i brojnih promjena u tehnologiji i tehnikama u pomorstvu, izmjena stupa na snagu unutar određenog vremena pod uvjetom da nije bilo prigovora određenog broja članica.

2. Europska agencija za pomorsku sigurnost (*European Maritime Safety Agency – EMSA*)

Razlozi formiranja

Nakon pomorskih nezgoda *Erika* i *Prestige*, EU je donijela nove smjernice i uredbe i propisala rokove u kojima države članice trebaju uskladiti svoje nacionalno zakonodavstvo, te **2002. g. formirala EMSA** sa sjedištem u Lisabonu radi kontrole implementacija usvojenih mjera.

Uloga

Potiče usklađivanje nacionalnih zakonodavstava država članica EU, a posebno prati učinkovitost primjene pravila o sigurnosti pomorskog prometa na razini EU.

III. KONVENCIJE O POMORSKOJ SIGURNOSTI I ONEČIŠĆENJU MORA

1. Konvencije o pomorskoj sigurnosti

1.	Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru (SOLAS) 1974 (NN MU 1/92)	Osnovni cilj je odrediti minimum standarda sigurnosti za gradnju, opremu i djelovanje broda, te izdavanje certifikata kao dokaz o udovoljavanju zahtijevanim uvjetima.
2.	Međunarodna konvencija o teretnim linijama 1966/88 (LL 66) (NN MU 1/92)	Sadrži pravila za utvrđivanje i obilježavanje najmanjeg nadvođa (zbog značenja gaza do kojeg se brod može ukrcati za sigurnost broda)
3.	Sporazum o posebnom prijevozu za putničke brodove 1971. i Protokol o prostornim uvjetima za poseban prijevoz putničkim brodovima 1973.	Pravila o prijevozu velikog broja putnika u posebnom prijevozu i tehnička pravila o sigurnosnim aspektima prijevoza putnika na takvim brodovima.
4.	Konvencija o međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru 1972 (COLREG) (NN MU 1/92)	Propisuje opća pravila za sve brodove na otvorenom moru, upravljanju brodovima pri bilo kojem stanju vidljivosti, sadrži odredbe o svjetlima i znakovima te zvučnim i svjetlosnim signalima.
5.	Međunarodna konvencija o sigurnosti kontejnera 1972 (CSC) (NN MU 1/92)	Primjenjuje se na kontejnere koji se koriste za međunarodni prijevoz (kontejnere propisane minimalne veličine uz kutne okove koji omogućavaju rukovanje, pričvršćenje i spajanje).
6.	Konvencija o Međunarodnoj pomorskoj satelitskoj organizaciji 1976 (INMARSAT) (NN MU 1/92)	Ima za cilj unapređenje pomorske komunikacije. Osnovana Međunarodna mobilna satelitska organizacija (IMSO) i Inmarsat Ltd., koji pružaju usluge u slučaju nezgode.
7.	Međunarodna konvencija o traganju i spašavanju na moru 1979 (SAR) (NN MU 14/96)	Članice Konvencije se potiču na suradnju sa susjednim državama, uspostavu regionalnih službi traganja i spašavanja, zajedničke vježbe i postupke, zahtjeva se uspostava broskog sustava izvješćivanja o položaju broda.
8.	Međunarodna konvencija o baždarenju brodova 1969 (TONNAGE 69) (NN MU 1/92)	Utvrđuje se bruto i neto tonaža, izdaje se međunarodna svjedodžba o baždarenju.
9.	Međunarodni kodeks o sigurnom vođenju broda i sprječavanju onečišćenja (ISM kodeks, IMO 1993.)	Odnosi se na razvijanje sustava za sigurno vođenje broda radi poboljšanja sigurnosti i zaštite mora od onečišćenja, te izdavanje svjedodžbe brodarskim kompanijama.

2. Konvencije o onečišćenju mora

1.	Međunarodna konvencija o sprječavanju onečišćenja s brodova 1973/78 (MARPOL) (NN 1/92)	Pokriva sprječavanje onečišćenja uljem, opasnih tekućih tvari u rasutom stanju, opasnih pakiranih tvari, otpadnih voda iz broda, otpadom s broda, te onečišćenje zraka iz broda. Brodovi namijenjeni međunarodnoj plovidbi moraju imati važeće certifikate kao dokaz o udovoljavanju uvjetima iz Konvencije.
2.	Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja 1976/95 (tzv. Barcelonska konvencija) (NN MU 17/98)	
3.	Konvencija o sprječavanju onečišćenja potapanjem otpada i drugih tvari 1972 (Londonska konvencija, LDC)	Zabranjuje potapanje određenih opasnih tvari, zahtjeva prethodnu posebnu dozvolu za potapanje drugih označenih tvari.
4.	Međunarodna konvencija o pripravnosti, akciji i suradnji za slučaj onečišćenja mora uljem 1990 (OPRC) (NN MU 2/97)	Uređuje poduzimanje mjera država ugovarateljica u slučaju onečišćenja mora uljem. Brodovi moraju imati vlastiti plan u slučaju onečišćenja mora i izvješćivati obalne vlasti o onečišćenju.
5.	Međunarodna konvencija o nadzoru štetnih antivegetativnih sustava na brodovima, 2001 (AFS)	Zabranjuje uporabu štetnih elemenata u antivegetativnim bojama koje se koriste na brodu. U međunarodnoj plovidbi se propisuje izdavanje odgovarajuće svjedodžbe ili izjave o antivegetativnim sustavima.
6.	Međunarodna konvencija za nadzor i upravljanje brodskim balastnim vodama i sedimentima, 2004.	Države članice osigurat će da balastne vode ne uzrokuju štetu okolišu, ljudskom zdravlju i imovini druge države. Obrađuje mogućnosti prijama balastnih voda, izdavanje svjedodžbi i inspekcijskog postupanja te tehničke pomoći.

IV. MEĐUNARODNO PRAVO MORA

1. Pojam, podjela i kodifikacijske konferencije

Pojam	
Sustav međunarodnih pravila kojima se reguliraju odnosi međunarodnih subjekata (država i međunarodnih organizacija) u vezi s morem i pomorskim djelatnostima.	

Podjela	
1.	Međunarodno pravo mora u miru
2.	Međunarodno pravo mora u ratu

Kodifikacijske konferencije o pravu mora		
1.	Konferencija u Haagu 1930.	
2.	Prva konf. UN o pravu mora, Ženeva 1958.	Usvojeni tekstovi 4 konvencije: <ul style="list-style-type: none"> ➤ o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu ➤ o otvorenom moru ➤ o ribolovu i očuvanju živih bogatstava otvorenoga mora ➤ o epikontinentalnom pojasu
3.	Druga konf. UN o pravu mora, Ženeva 1960.	Nije postignut sporazum o krajnjoj granici do koje može dopirati suverenost države na moru, niti pitanje ribolovnih zona.
4.	Treća konf. UN o pravu mora, 1973-1982.	Usvojena Konvencija UN o pravu mora

2. Različiti pravni režimi na moru

Suverenost	Označava najvišu vlast države nad osobama i stvarima koje se nalaze na njezinu području. Ona je isključiva: suverenost jedne države u određenom prostoru isključuje suverenost druge države.
Suverena prava	Pojedina prava koje ostvaruje njegov nositelj (<i>npr. suvereno pravo radi iskorištavanja prirodnih bogatstava EP ili suvereno pravo njegova istraživanja</i>).
Jurisdikcija	Zbroj ovlasti obalne države, sudskih i upravnih. Za razliku od suverenosti, u istome području jurisdikciju mogu imati dvije države (pa i više država), premda se njihove ovlasti mogu razlikovati i u opsegu i pojedinačno.

3. Dijelovi mora i podmorja

Dijelovi mora		
1.	Unutarnje morske vode	Između obale i polazne crte (zatvaraju se polaznim crtama).
2.	Teritorijalno more	Pojas širok najviše 12 morskih milja od polazne crte prema otvorenome moru. Vanjska granica TM je državna granica na moru.
3.	Arhipelaško more	Između otoka (UMV) i teritorijalnog mora arhipelaške države.
4.	Vanjski morski pojas	Od vanjske granice TM u smjeru otvorenog mora do 24 milje od polazne crte.
5.	Gospodarski pojas	Do 200 milje od polazne crte.
6.	Otvoreno more	Izvan granice nacionalne jurisdikcije.

Dijelovi podmorja (morskog dna i podzemlja)		
1.	Teritorijalno more	Od obale do vanjske granice TM.
2.	Epikontinentalni pojas	Od vanjske granice TM do dubine 200 m ili preko.
3.	Zona	Izvan granice EP.

4. Unutarnje morske vode

UMV obuhvaćaju slijedeće morske prostore	
1.	Luke
2.	Zaljevi
3.	Ušća rijeka
4.	Zatvorena mora
5.	Dijelovi mora između otoka te otoka i kontinentanskog dijela kopna
6.	More između crte niske vode i najviše morske razine

Luke		
Podjela u međunarodnom pravu	1.	Trgovačke
	2.	Vojne
Granica kojom se zatvaraju UMV u luci	Utvrđuje se ravnom crtom kojom se spajaju prikladne točke na najizbočenijim stalnim lučkim građevinama odnosno prikladne točke na jednoj i drugoj strani obale na ulazu u luku.	

Zaljevi	
Pojam	Jasno istaknuta uvala uvučena u kopno (nije obična krivina ili ulegnuće obale).
Kriteriji	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sve obale zaljeva moraju biti pod suverenosti samo jedne obalne države. ➤ Širina ulaza u zaljev ne smije biti duža od 24 milje (crta spaja prirodne ulazne točke). ➤ Površina zaljeva mora biti jednaka ili veća od površine polukruga kojemu je promjer crta povučena preko ulaza u zaljev.
Historijski zaljevi	Pravno nedefinirani i sporni zaljevi koji ne udovoljavaju navedenim kriterijima (npr. <i>Tarantski zaljev, Hudsonov zaljev, Sidra, Spencer i Harvey, Varengerfjord i Vestfjord</i> itd.).

Ušća rijeka	
Imaju status UMV ako su razlivena.	

Zatvorena mora	
Golemi morski prostori koji su spojeni s otvorenim morem tjesnacem ili morskim prolazom, a sve obale, uključivši i tjesnac, su pod suverenosti jedne države.	

Dijelovi mora između otoka i otoka i kontinentnog dijela kopna	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Da se otoci nalaze u neposrednoj blizini kontinentnog dijela kopna. ➤ Da se radi o nizu otoka. ➤ Da su otoci povezani s kopnenim područjem ili postoji poseban gospodarski interes 	

More između crte niske vode i najviše morske razine	
U mnogim dijelovima svijeta ti su prostori neznatni i zanemarivi, osim ako su amplitude morskih mijena visoke (npr. zapadna francuska obala).	

Pravni režim	
Područje mora pod suverenosti obalne države , od obale do polazne crte.	
Strani brodovi nemaju pravo prolaska , makar taj prolazak bio neškodljiv. Obalna država je dužna tolerirati plovidbu stranih trgovačkih brodova radi uplovljavanja u luku otvorenu za međunarodni promet i stranoga broda (bilo koje vrste) zbog više sile ili nevolje na moru.	

Pravni status stranih brodova u UMV	
Trgovački brod	Pod jurisdikcijom je obalne države (u praksi se vlasti obalne države obično uzdržavaju od ostvarivanja kaznene jurisdikcije). Lokalne će vlasti intervenirati ako to zatraži zapovjednik broda ili konzul ili ako se konzul s intervencijom suglasi.
	Obalna država u načelu intervenira na stranom brodu ako je počinjeno kazneno djelo onečišćenja okoliša.
	Uloga konzula – zaštićuje interese broda i državljana, obavlja nadzor i inspekciju na brodovima i brodskim posadama, pruža im pomoć, ispituje i vizira brodske isprave, zastupa svoje državljanke pred lokalnim sudovima, obavlja uviđaj povodom incidenata, rješava sporove između zapovjednika broda i članova posade itd.
Ratni brod	Uživa imunitet, tj. ostaje pod jurisdikcijom države zastave. Obalna država može pokrenuti postupak protiv člana posade samo ako je djelo počinjeno izvan službene dužnosti (u praksi obalna država se odriče ovakvog pravosuđa).
Javni brod	Nije izuzet od kaznene jurisdikcije obalne države (osim ako se na njima nalazi visoki predstavnik države), ali ga obalna država ne može zadržati, uzaptiti ili zaplijeniti.

Posebno o pravnom statusu stranih brodova u UMV RH	
Kabotaža	Prijevoz stvari i putnika između hrvatskih luka mogu obavljati samo brodovi, jahte i brodice hrvatske državne pripadnosti (osim iznimno uz odobrenje Ministarstva prijevoz praznih kontejnera i ako to zahtijeva gospodarski interes uz prethodno mišljenje HGK). <i>Ne smatra se kabotažom prijevoz osoba stranom jahtom ako se obavlja bez naplate.</i>
Prethodno odobrenje	Strani ratni, javni, ribarski i znanstveno-istraživački brod smije uploviti u luku – uz prethodno odobrenje nadležnog ministarstva.
Strani ratni brod	U hrvatskim lukama mogu istodobno boraviti najviše 3 strana ratna broda iste državne pripadnosti, ne više od 10 dana (osim uz odobrenje Ministarstva obrane). U brodogradilištima RH može se obavljati popravak nakon pribavljenog odobrenja Ministarstva obrane (odobrenje se daje najdulje 16 mjeseci, osim ako Vlada ne odobri dulji popravak). Strani ratni brod na popravku može imati samo 1/3 posade, sa jednim kompletom streljiva.
Zabranjene zone u UMV RH	Ministar nadležan za poslove obrane uz suglasnost ministra, može propisati zabranjene zone u UMV RH. Plovni objekti ne smiju ploviti zabranjenom zonom u UMV, osim u slučaju više sile. Propis o uspostavljanju zabranjene zone u unutarnjim morskim vodama objavljuje se u „Oglasu za pomorce“ i na drugi prikladan način.

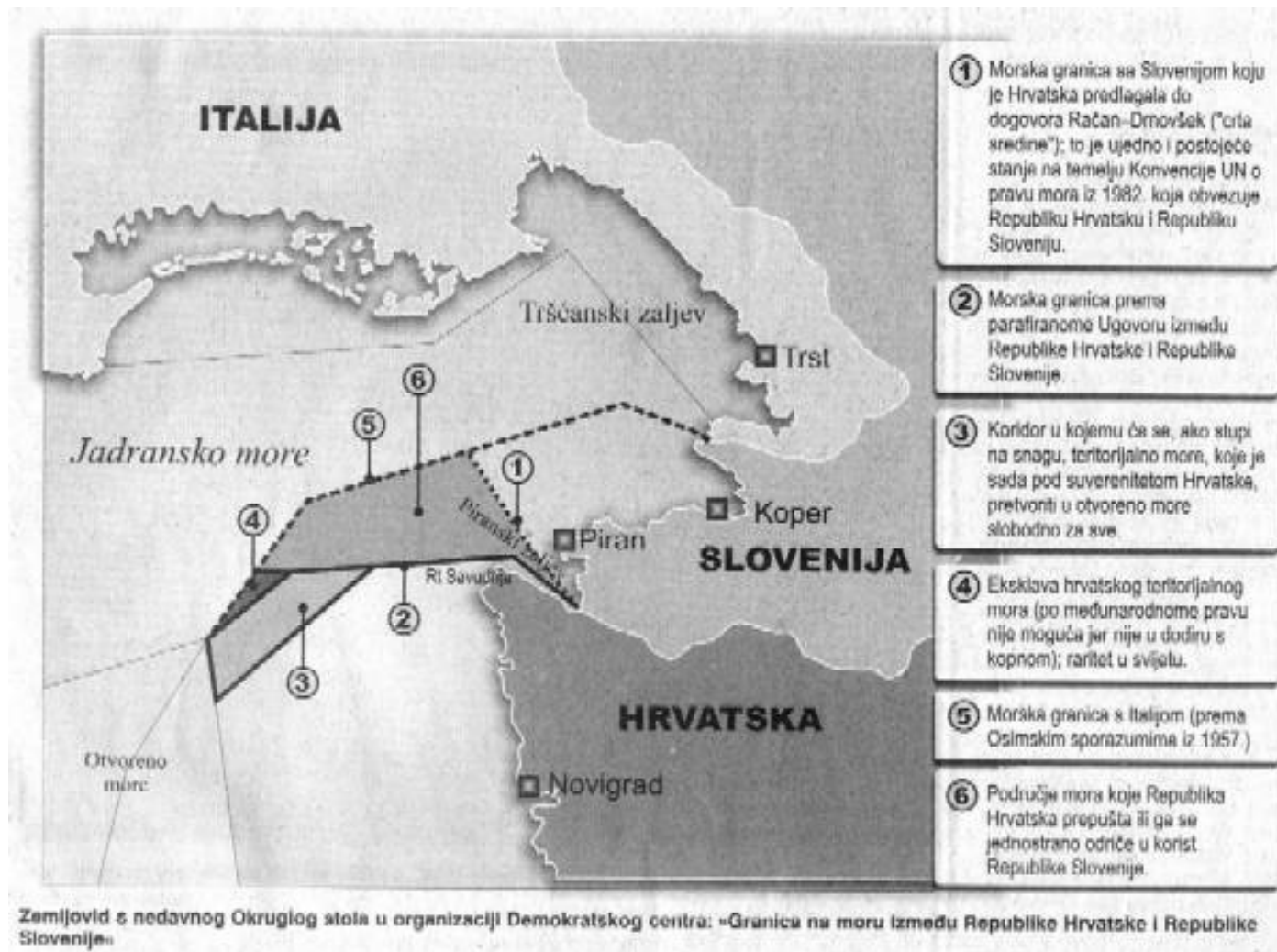
5. Teritorijalno more

Granice TM	
Unutarnja	Polazna crta (zbroj točaka od kojih se u smjeru otvorenog mora mjeri širina TM).
Vanjska granica	Crta koja je od polazne crte udaljena onoliko koliko iznosi širina TM (max. 12 milja). Vanjska granica TM ujedno je i državna granica na moru.

Vrste polaznih crta		
1.	Normalna polazna crta	Crta niske vode uzduž obale (kopna i otoka), onako kako je naznačeno na pomorskim kartama krupnoga mjerila (1:100.000 i krupnijeg mjerila).
2.	Ravna polazna crta	Povlači se tako da se spajaju najizbočenije točke na obali kopna, kopna i otoka, ili na obali samih otoka (ne smiju se znatno udaljiti od općeg smjera obale)

Stjecanje TM	
TM, kao i UMV, država stječe stjecanjem državnog područja (ne treba ga proglašavati).	

Razgraničenje TM susjednih država	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ako nema drugačijeg sporazuma, ne može se proširiti svoje teritorijalno more preko crte sredine kojoj je svaka točka jednako udaljena od najbližih točaka polaznih crta. ➤ Ovo se ne primjenjuje ondje gdje je zbog razloga historijskog naslova ili drugih posebnih okolnosti nužno razgraničiti teritorijalno more dviju država na drugačiji način. ➤ Razgraničenje TM Italije i ex Jugoslavije izvršeno je ugovorom u Osimu, 1975. god.	

Protokol o Prevlaci

- Granica ne ide sredinom izlaza iz Zaljeva, već je određena tako da otprilike samo jedna četvrtina ulaza u Zaljev pripada Republici Hrvatskoj.
- Područje unutar Zaljeva koje po ovom Protokolu pripada Republici Hrvatskoj naziva se Zonom i za njegov nadzor se ustrojava mješovita policijska posada koju sačinjavaju pripadnici policijskih snaga obje države - dakle, na hrvatskoj strani se ustrojava zajednička uprava, dok strana Zaljeva koja pripada SiCG ostaje pod njihovim punim suverenitetom.
- Brod kojim se vrši ophodnja u "Zoni" je bez zastave, što je protivno međunarodnom pravu i običajima na moru

Pravni režim

Morski pojas (zajedno s podmorjem i zračnim prostorom iznad njega), koji se proteže uzduž obale ili UMV obalne države. Dio je državnog područja obalne države, podložno njezinoj suverenosti. Za razliku od UMV, u TM strani brodovi imaju pravo neškodljivog prolaska.

Neškodljiv prolazak

- Plovidba radi presjecanja TM bez uplovljenja u UMV, ili pristajanja na sidrištu ili uz lučke uređaje izvan UMV.
- Plovidba radi ulaska u UMV ili izlaska iz njih, ili pristajanje u sidrišta ili uz lučke uređaje.
- Prolazak valja obaviti neprekinuto i brzo.
- Prolazak obuhvaća zaustavljanje i sidrenje u redovitoj plovidbi, ili ako su uzrokovani višom silom ili nevoljom na moru, ili ako se brod morao zaustaviti ili usidriti zbog pružanja pomoći osobama, brodovima ili zrakoplovima u opasnosti ili nevolji.
- Sva strana plovila koja se služe pravom neškodljivoga prolaska TM dužna su ploviti morskom površinom.

Dužnosti obalne države u TM

- Ne smije priječiti neškodljiv prolazak stranih brodova u svojem TM, osim kada je na to ovlašćuje međunarodno pravo.
- Na primjeren način objaviti sve opasnosti za plovidbu u svojem TM koje su joj poznate.
- Može privremeno obustaviti neškodljiv prolazak stranih brodova radi zaštite vlastite sigurnosti ili sigurnosti brodova (obustavljanje neškodljivog prolaska mora se prethodno objaviti).
- Može odrediti ili propisati plovne putove ili sustave odijeljenog prometa, radi sigurnosti plovidbe. Moraju se jasno naznačiti na pomorskim kartama i objaviti (kod nas u „Oglasu za pomorce“).
- Ne smije ubirati nikakve pristojbe samo zbog toga jer strani brod prolazi njezinim TM.

Pravni status stranih brodova u TM

Trgovački brod	Načelno pod vlašću obalne države.
Ribarski brod	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabranjen je ribolov ili ulov drugih morskih bića u moru ili na morskome dnu. ➤ Dužan je ploviti TM RH brzinom ne manjom od šest čvorova, bez zaustavljanja ili sidrenja, osim ako je to prijeko potrebno zbog više sile ili nevolje na moru. ➤ Dužan je imati vidljivo istaknute oznake ribarskoga broda.
Ratni brod	O namjeri neškodljivog prolaska stranoga ratnog broda TM RH država kojoj taj ratni brod pripada obavijestit će diplomatskim putem MVP RH najkasnije 24 sata prije uplovljavanja broda u TM RH. TM RH smiju istodobno prolaziti do tri strana ratna broda iste državne pripadnosti (osim iznimno uz odobrenje ministra obrane).

6. Vanjski pojas

Granice VP

Vanjska granica – **do 24 morske milje, računajući od polaznih crta od kojih se mjeri širina TM** (npr., ako je širina TM 12 milja, max. širina VP može iznositi 12 morskih milja).

Stjecanje VP

VP je dio OM ili GP. Država ga ne stječe samim tim jer je država i izlazi na more, već ga mora ustanoviti bilo internim aktom ili međunarodnim ugovorom. Danas u svijetu 26 država ima vanjski pojas: *Bangladeš, Egipat, Finska, Saudijska Arabija, Indija, Madagaskar, Malta, Pakistan, Senegal, Vijetnam ...*

Pravni režim

Dio mora uz vanjsku granicu TM u kojemu obalna država nadzire poštivanje svojih carinskih, fiskalnih, useljeničko-iseljeničkih i zdravstvenih propisa, i kažnjava ako su se ti propisi prekršili u obalnome moru ili na kopnenome dijelu njezinoga državnog područja.

7. Gospodarski pojas

Granice

Krajnja granica do koje obalna država pravovaljano može proklamirati svoj GP jest granica **200 milja od polaznih crta od kojih se mjeri širina TM** (ako je širina TM 12 milja, maksimalna širina GP može iznositi 188 milja).

Razlozi pojave GP

- Iscrpljujuće i nekontrolirano iskorištavanje prirodnih bogatstava.
- Sposobnost brojnih država (posebice onih u razvoju) da ostvaruju trajnu suverenost nad svojim prirodnim bogatstvima.
- Tehnološki i tehnički napredak koji omogućuje raznovrsnu eksploataciju mora i podmorja bez obzira na morsku dubinu i udaljenost od obale.
- Deklaracija iz Santiaga 1952. od strane CEP država.
- 1966-1970 države Latinske Amerike (Ekvador, Argentina, Urugvaj) proglasile suverena prava do granice 200 milja.
- Deklaracija iz Montevidea 1970 država članica kluba 200 milja, potpora afričkih i azijskih zemalja.
- Bakalarski rat u području Islanda 1951-1976

Stjecanje GP

- GP ne stječe država samim svojim nastankom, nego ga valja proklamirati (poput VP).

GP RH

- Predviđen čl. 32.-41. PZ.
- Odluka o proširenju jurisdikcije RH na Jadranskom moru (NN 157/03 i 77/04) – uspostavljen zaštićeni ekološko-ribolovni pojas RH.

Pravni režim	
Prava obalne države u GP	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Istraživanje i iskorištavanja, očuvanja i gospodarenja živim i neživim (rudnim) prirodnim bogatstvima u moru i u podmorju. ➤ Podizanje (gradnja) i uporaba umjetnih otoka, uređaja i naprava – uokolo država može proglasiti zone sigurnosti. ➤ Znanstveno istraživanje mora. ➤ Zaštita i očuvanje morskoga okoliša. ➤ Ribolov - rezerviran je isključivo za državljane obalne države. Ako obalna država nije u stanju uloviti cjelokupnu količinu dopustive lovine, dužna je drugim državama dopustiti da ulove preostalu lovinu, tzv. višak (na temelju sporazuma i uz naknadu).
Prava država u tuđem GP	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sloboda plovidbe, prelijetanja, polaganja podmorskih kabela i cjevovoda. ➤ Neobalne države i države u nepovoljnome geografskom položaju imaju i određena prava u pogledu sudjelovanja u iskorištavanju odgovarajućeg dijela viška živih bogatstava u GP obalnih država u istoj regiji ili subregiji.

8. Epikontinentalni pojas

Granice
<p>EP obalne države obuhvaća morsko dno i podzemlje podmorskih prostora koji se prostiru izvan njezina TM preko čitavoga prirodnog produžetka njezina kopnenoga područja ili do udaljenosti od 200 morskih milja računajući od polaznih crta od kojih se mjeri širina TM gdje vanjski rub kontinentske orubine ne prelazi tu udaljenost.</p>
<p>O granicama EP koji se proteže izvan granice od 200 morskih milja, obalna je država dužna obavijestiti Komisiju koja će joj dati preporuke o pitanjima koja se odnose na utvrđivanje vanjskih granica EP.</p>

Razgraničenje EP na Jadranu
<p>Sporazumom ex Jugoslavije i Italije iz 1968. god.</p>

Prava obalne države u EP
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Suvereno pravo radi njegova istraživanja i iskorištavanja prirodnih bogatstava. ➤ Rudno i drugo neživo bogatstvo podmorja, te one vrste živih bića kojih je život vezan uz dno (nepokretna na morskome dnu, a ako se kreću da su u stalnome fizičkom dodiru s podmorjem).

9. Otvoreno more

Pojam
Morska prostranstva izvan vanjskih granica TM ili GP obalnih država. Obuhvaća i zračni prostor, i to od vanjske granice TM prema pučini.

Pravni status OM
<ul style="list-style-type: none">
➤ Nijedna država nema isključivu vlast, niti može pravovaljano stjecati ili podvlastiti bilo koji dio toga mora svojoj suverenosti.
➤ U pravima i dužnostima sve su države u tom prostoru jednake, bilo obalne bilo neobalne: sve države slobodno uporabljaju OM i iskorištavaju njegova bogatstva pod uvjetom da poštuju prava i dužnosti drugih država i da vode računa o interesima međunarodne zajednice kao cjeline.

Slobode OM	
1. Sloboda plovidbe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Odnosi se samo na brodove koji imaju državnu pripadnost. ➤ Država zastave dužna je ostvarivati jurisdikciju i stalan nadzor nad brodom koji ovlašteno vije njezinu zastavu. ➤ Ratni brod može obaviti pregled stranoga trgovačkog broda ako zbog valjanoga razloga sumnja: da se brod bavi piratstvom, trgovinom robljem, neovlašteno emitira, da je bez državne pripadnosti te ako vije tuđu zastavu ili odbija istaknuti svoju.
2. Sloboda ribolova	Sve su države dužne međusobno surađivati radi očuvanja živih bogatstava OM.
3. Sloboda polaganja podmorskih kabela i cjevovoda	
4. Sloboda prelijetanja	
5. Ostale slobode	Sloboda podizanja i postavljanja umjetnih otoka, uređaja i naprava i sloboda znanstvenih istraživanja.

10. Zona

Pojam
Morsko dno i podzemlje izvan granica nacionalne jurisdikcije (bogato mineralnim sirovinama, posebice manganskim grumenima).

Pravni status
<ul style="list-style-type: none">
➤ Zajedno sa svojim bogatstvima Zona je opće dobro čovječanstva.
➤ Zona ne može biti predmetom nikakva prisvajanja.
➤ Može se uporabljavati samo za miroljubive svrhe, bez diskriminacije i u skladu s međunarodnim režimom koji osigurava racionalno gospodarenje.

Međunarodna vlast za morsko dno
Međunarodna organizacija kojoj je povjereno da, u ime čovječanstva kao cjeline, organizira i nadzire djelatnosti u Zoni. Sjedište Vlasti je u Kingstonu, u Jamajki.

11. Otoci

Pojam	
Prirodan komad kopna, okružen vodom i suh za visoke vode.	
Uzvišice suhe za niske vode	Ako se nalazi na udaljenosti od kopna koja ne prelazi širinu TM obalne države, crta niske vode na toj uzvišici je crta od koje se mjeri širina TM. Ako je na udaljenosti od kopna koja prelazi širinu TM obalne države, ona nema vlastitog TM.
Umjetni otoci	Nemaju vlastito TM, niti utječu kod određivanja granica na moru.
Hridi	Nemaju GP ili EP (imaju TM i mogu imati VP).
Sidrišta	Ona sidrišta koja redovito služe brodovima za krcanje, iskrcavanje i sidrenje, a nalaze se u cijelosti ili dijelom izvan vanjske granice TM, uključena su u TM.

12. Arhipelaško more

Pojam	
Ako je državno područje isključivo arhipelag (otočje, skupina otoka), koji je s morem uokolo otoka toliko usko povezan da zajedno tvore prirodenu geografsku, gospodarsku i političku cjelinu ili se povijesno drži takvom cjelinom, onda država koja je suverena nad tim otočjem ima status arhipelaške države i pravo proklamiranja arhipelaškog mora (<i>Filipini, Indonezija, Mauricijus, Fidži, Tonga</i> i dr.).	

Granice arhipelaškog mora	
Unutarnja granica	Crta niske vode duž obale otoka (ako nema UMV) ili ravna polazna crta kojom su zatvorene UMV na otocima.
Vanjska granica	Arhipelaške polazne crte – ravne crte kojima se spajaju krajnje točke najudaljenijih otoka i nadvodnih grebena u arhipelagu. Mogu se povući ako su tim crtama obuhvaćeni glavni otoci i područje u kojemu je omjer površine mora i kopna između 1:1 i 9:1. Arhipelaške polazne crte ne smiju biti duže od 100 morskih milja, odnosno najviše 3% od ukupnog broja tih crta može prelaziti i tu duljinu (ali najviše do 125 milja).

Pravni režim	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pod punom je suverennošću arhipelaške države. Prema tome arhipelaška država pod svojom suverennošću ima UMV, arhipelaško more i TM; a suverena prava i jurisdikciju još i na EP, VP i GP. ➤ U arhipelaškome moru brodovi svih država uživaju pravo neškodljivog prolaska (kao u teritorijalnome moru).	

13. Tjesnaci

Pojam
Relativno uzak morski prostor (prirodni prolaz) koji spaja dvije veće površine mora.

2 skupine tjesnaca	
Međunarodni tjesnaci	Tjesnaci koji se upotrebljavaju za međunarodnu plovidbu (<i>Gibrlatar, Tiranski, Bospor, Dardaneli</i>).
Nacionalni tjesnaci	Pitanja vezana uz njih uređuju se nacionalnim zakonodavstvom obalne države (<i>Krfski</i>).

Režimi plovidbe u međunarodnim tjesnacima
<ul style="list-style-type: none">
➤ Tjesnaci u kojima strani brodovi imaju pravo neškodljivog prolaska tjesnacem.
➤ Tjesnaci u kojima je režim tranzitnog prolaska stranih brodova i zrakoplova.
➤ Tjesnaci u kojima brodovi uživaju slobodu plovidbe.
➤ Tjesnaci u kojima strani brodovi i zrakoplovi imaju pravo prolaska arhipelaškim plovnim putovima.
➤ Tjesnaci u kojima je režim plovidbe uređen posebnim međunarodnim ugovorima (npr. <i>Bospor i Dardaneli</i>).

Razlike između tranzitnog i neškodljivog prolaska
<ul style="list-style-type: none">
➤ Neškodljiv se prolazak odnosi samo na brodove, a tranzitni na brodove i zrakoplove.
➤ Podmornica prilikom neškodljivog prolaska mora ploviti površinom, a u tranzitnom prolasku može ploviti i ispod morske površine.
➤ Normativna ovlaštenja obalne države u pogledu tranzitnog prolaska su uža od njezinih ovlaštenja radi uređenja neškodljivog prolaska.
➤ Glede tranzitnog prolaska uopće se ne predviđa kaznena ni građanska jurisdikcija obalne države na stranom brodu.
➤ Obalna država može poduzimati mjere radi sprječavanja prolaska koji nije neškodljiv, a takve ovlasti prema brodovima i zrakoplovima u tranzitnom prolasku nema.

14. Morski kanali

Pojam
Umjetne tvorevine (nastale ljudskim radom), prokopane između dvaju mora radi skraćivanja plovnoga puta, olakšanja i unaprjeđenja prometa i trgovine .

2 skupine morskih kanala	
Međunarodni	U kojima je pravni režim prolaska uređen međunarodnim ugovorom ili jednostranom deklaracijom obalne države o otvorenosti kanala (slobodi prolaska) za međunarodnu uporabu bez diskriminacije (<i>Sueski, Panamski</i>).
Nacionalni	U kojima prolazak uređuje obalna država svojim internopravnim propisima (<i>Korintski, Manchesterski</i>).

15. Okružena ili poluokružena mora

Pojam
<ul style="list-style-type: none">
➤ koje je okruženo obalama dviju ili više država i spojeno s drugim morem ili oceanom uskim prolazom, ili
➤ koje se u cjelosti ili većim dijelom sastoji od TM i GP dviju ili više država. <p>(npr. <i>Sredozemno more sa svojim dijelovima Jadranskim morem, Egejskim i Crnim morem, Perzijski ili akapski zaljev, Crveno more, Južnokinesko more i dr.</i>)</p>

Dužnost suradnje država
<ul style="list-style-type: none">
➤ Radi usklađivanja gospodarenja, očuvanja, istraživanja i iskorištavanja živih bogatstava mora.
➤ Radi usklađenog ostvarivanja prava i dužnosti u pogledu zaštite i očuvanja morskog okoliša.
➤ Radi usklađivanja politike znanstvenih istraživanja i ostvarivanja zajedničkih istraživačkih programa

16. Pravo progona

Pojam
Ovlašteni brodovi i zrakoplovi obalne države (ratni, redarstveni, carinski) mogu progoniti strani trgovački brod i izvan granica svoje nacionalne jurisdikcije, zbog toga što je brod (osobe na tome brodu) prekršio propise obalne države.

Početak progona	
Progon stranoga plovnog objekta može početi samo ako se sumnjivi plovni objekt ili njegov pripadak, nalazi u UMV, u TM, u GP ili nad EP obalne države i ako se ne zaustavi nakon vidljivoga ili zvučnog poziva za zaustavljanje koji mu je upućen s udaljenosti koja omogućuje da poziv vidi ili čuje.	
Započinjanje progona u VP	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Progon se može poduzeti samo zbog povrede carinskih, fiskalnih, useljeničkih i iseljeničkih te zdravstvenih propisa obalne države. ➤ Kršenje tih propisa mora biti počinjeno na kopnenome području ili u UMV, arhipelaškom moru ili TM obalne države.
Započinjanje progona u GP ili iznad EP	U GP ili nad EP progon stranoga plovnog objekta može započeti samo ako su povrijeđeni propisi koji se primjenjuju u tim pojasevima (npr. u GP ne može započeti progon zbog kažnjiva djela koje je brod počinio u TM).

Nastavak i završetak progona
Progon stranog plovnog objekta može se nastaviti u OM, u GP ili u VP strane države dok se ne prekine (npr. zbog toga što je progонjeni brod umaknuo progонitelju) ili dok progонjeni brod ne uplovi u TM svoje ili neke druge države.
Nakon pregleda progонjenoga broda i eventualne pretrage (pretresa), zapovjednik broda progонitelja odlučit će o uzapćenju ili o puštanju progонjenoga broda.

Naknada štete
Ako je strani brod bio zaustavljen ili uzapćen na OM ili u tuđemu GP ili VP pod okolnostima koje ne

opravdavaju progon, brodu se nadoknađuje svaki gubitak ili šteta koju je zbog toga pretrpio.

17. Pomorsko ratno pravo

Izvori

- **Međunarodni običaji**
- **Međunarodni ugovori (konvencije)**
- Opća načela prava – priznata od civiliziranih naroda
- Sudske rješidbe i naučavanje najpoznatijih publicista različitih naroda – kao pomoćno sredstvo za utvrđivanje pravnih pravila.

Ratište

- Kopneno područje država u sukobu, osim neutraliziranih područja i sanitetskih i sigurnosnih zona utvrđenih sporazumom strana u sukobu.
- **UMV država u sukobu, njihovo TM (uključujući GP) i vode koje su pristupačne morskim brodovima.**
- Zračni prostor iznad kopnenog teritorija i obalnog mora (UMV i TM) strana u sukobu.
- **OM, osim njegovih neutraliziranih dijelova.**

Ratni brodovi u obalnom moru neutralne države

- **Ne smiju se vršiti akti neprijateljstva u obalnom moru neutralne države.**
- Ratni brodovi mogu se kretati u običnom prolasku (koje nema ratni odnosno operativni ili taktički značaj).
- **Mogu ulaziti u neutralne luke i zadržati se najduže 24 sata** (osim ako je duže zadržavanje potrebno zbog nužnog popravka koji ne povećava borbenu sposobnost, nevremena, opskrbi zalihama i gorivom do prve domaće luke).
- Brodovi koji su se snabdjeli u nekoj neutralnoj luci **ne mogu se ponovo snabdjeti u luci iste države** prije nego istekne rok od 3 mjeseca.
- **Ako ratni brod zaraćene države ni nakon opomene ne napusti neutralnu luku**, razoružava se odnosno zadržava, a posada se internira do kraja rata.
- **Ako se u neutralnoj luci istodobno nađu brodovi neprijateljskih država**, vlasti neutralne države moraju osigurati razmak od najmanje 24 sata između isplavljenja brodova neprijateljskih država.

Suzbijanje protuneutralnosti

Represalije	Mjere koje država poduzima koje država poduzima vrijedajući međunarodnim pravom zaštićene interese druge države, sa svrhom da se tu drugu državu prisili na odustajanje od protupravnih namjera te države.
Retorzija	Sastoji se u tome što se na neku međunarodnim pravom inače dopuštenu ali interesima države štetnu mjeru uzvraća primjerenom protumjerom, koja također još ne znači povredu međunarodnog prava.

Protuneutralna pomoć	
Pojam	Naziv za različite načine pomoći i usluge koje brod neutralne države pruži u korist jedne od strana u oružanom sukobu protivno pravilima neutralnosti.
Teži slučajevi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ako je brod pod zapovjedništvom ili nadzorom agenta kojega je na brod postavila neprijateljska vlada. ➤ Ako brod služi isključivo neprijateljskoj državi. ➤ Ako je brod u trenutku pljenidbe isključivo namijenjen prijevozu neprijateljskih trupa ili prijenosu vijesti u interesu neprijatelja. <p>Posljedice - neutralni se trgovački brod izjednačuje s neprijateljskim trgovačkim brodom.</p>
Lakši slučajevi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Posebno putovanje brodom radi prijevoza pojedinih osoba koje su uvrštene u oružane snage neprijatelja ili radi prijenosa vijesti u interesu neprijatelja. ➤ Prijevoz neprijateljskog vojnog odreda ili jedne ili više osoba koje tijekom putovanja izravno pomažu neprijateljske operacije, a to je poznato vlasniku broda, brodaru ili zapovjedniku broda. <p>Posljedice -neutralni se trgovački brod izjednačuje s neutralnim trgovačkim brodom koji prevozi kontrabandu (krijumčarenu robu).</p>

Pljenidbeno redarstvo		
Pojam	Mjere koje služe hvatanju pomorskoga plijena i njegovu dopremanju u sigurnu luku.	
Mjere	1. Zaustavljanje	Ratni brodovi zaraćenih država mogu radi kontrole zaustaviti svaki neutralni ili protivnički trgovački brod. Poziv na zaustavljanje vrši se hicem topa, signalnom ili na drugi način.
	2. Pregled	<p>Nakon zaustavljanja časnik s malom nenaoružanom pratnjom dolazi na zaustavljeni brod da provjeri državnu pripadnost broda, vlasništvo, namjenu tereta i sl.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Neutralna država može svojim trgovačkim brodovima pridodati pratnju ratnoga broda (konvoj) da bi izbjegla kontrolu i zaustavljanje od strane zaraćenih (tada se pretpostavlja da brodovi ne prevoze krijumčarsku robu). ➤ Zaraćena država može izdati nekom brodu potvrdu (navicert) da ne krijumčari, te takav brod neće pregledavati ratni brodovi odnosno zaraćene strane.
	3. Zapljena	Brod se zapljenjuje ako se nakon pregleda utvrdi da za to postoje razlozi. Zaplijenjeni brod upućuje se u luku države koja ga je zaplijenila. U luci brod ostaje do izreke suda.

Ratna blokada		
Pojam	Zatvaranje luke, dijela obale ili čitave obale jedne ili više država da se spriječi promet morskim putem, radi slabljenja potencijala neprijatelja.	
Uvjeti	1.	Efektivnost Znači da je blokirana obala zatvorena vojnom silom koja je toliko jaka da odista sprječava promet s blokiranim područjem.
	2.	Deklaracija Određuje se blokirano područje i vrijeme početka blokade, te se neutralnim brodovima daje rok da napuste blokirano područje.
	3.	Notifikacija Priopćenje blokade, koje se upućuje neutralnim državama diplomatskim putem, lokalnim tijelima blokiranoga područja i brodovima koji se približe blokiranom području nakon početka blokade ne znajući za blokadu.
Posljedice	Svakom brodu zabranjeno je probiti blokadu, jer mu prijete zapljena zajedno s teretom (teret se neće plijeniti ako krcatelj dokaže da u času krcanja nije znao niti je mogao znati za postojanje blokade.	

Kontrabanda	
Pojam	Označava robu na neutralnom trgovačkom brodu koja može služiti u ratne svrhe, koja je zatečena na putu za neprijatelja, a čiji je prijevoz druga strana u sukobu zabranila.
Pravila	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strana u oružanom sukobu dužna je, ako želi spriječiti opskrbljivanje svojega protivnika morskim putem uz pomoć neutralnih brodova, propisati listu apsolutne i relativne kontrabande. ➤ S tim je listama dužna diplomatskim putem upoznati neutralne i savezničke države. ➤ U te liste država ne smije unositi stvari koje se ni na koji način ne mogu upotrijebiti za ratne svrhe.
Posljedice	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Roba postaje pomorskim plijenom države koja ju je zahvatila. ➤ Osim robe, zapljeni podliježe i brod koji prevozi krijumčarsku robu, ako je taj teret po vrijednosti, masi, zapremeni ili iznosu vozarine čini više od polovice ukupnog tereta na brodu.

V. ORGANIZACIJA UPRAVNO-INSPEKCIJSKIH POSLOVA SIGURNOSTI PLOVIDBE U RH

1. Ministarstvo nadležno za poslove pomorstva

Ustroj		
1.	Uprava pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka	Osigurava provođenje utvrđene politike i izvršavanje zakona i drugih propisa; obavlja nadzor nad radom HRB, Plovputa, Jadrolinije, HHI, lučkih uprava i drugih pravnih subjekata, obavlja analizu gospodarenja.
2.	Uprava unutarnje plovidbe	Osigurava provođenje utvrđene politike i izvršavanje zakona i drugih propisa; koordinira i nadzire rad Lučkih uprava.
3.	Uprava za sigurnost plovidbe i zaštitu mora	Obavlja inspekcijske poslove, upravne i stručne poslove u UMV, TM i GP vezane za nadzor sigurnosti plovidbe, zaštitu pomorskog dobra, traganje i spašavanje i dr.
4.	Uprava za otoke	

2. Lučke kapetanije

Pojam

Područne jedinice ministarstva u sastavu uprave za pomorstvo bez pravne osobnosti.

Djelatnosti

- poslove nadzora plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske,
- poslove traganja i spašavanja ljudskih života i imovine na moru,
- inspekcijske poslove sigurnosti plovidbe,
- inspekcijski nadzor nad pomorskim dobrom,
- poslove upisa i brisanja brodova, te vođenja upisnika brodova,
- poslove utvrđivanja sposobnosti za plovidbu,
- baždarenje brodica,
- poslove upisa i brisanja brodica te vođenja očevidnika brodica,
- poslove izdavanja pomorskih knjižica,
- poslove utvrđivanja stručne osposobljenosti pomoraca za stjecanje zvanja u pomorstvu,
- izdavanje i vođenje očevidnika izdanih ovlaštenja za obavljanje službe na brodovima te
- druge upravne, stručne i tehničke poslove sigurnosti plovidbe na moru prema posebnom zakonu i drugim propisima.

Lučke kapetanije u RH

1. Lučka kapetanija **Pula**, za područje Istarske županije,
2. Lučka kapetanija **Rijeka**, za područje Primorsko-goranske županije,
3. Lučka kapetanija **Senj**, za područje Ličko-senjske županije,
4. Lučka kapetanija **Zadar**, za područje Zadarske županije,
5. Lučka kapetanija **Šibenik**, za područje Šibensko-kninske županije,
6. Lučka kapetanija **Split**, za područje Splitsko-dalmatinske županije,
7. Lučka kapetanija **Ploče**, za dio Dubrovačko-neretvanske županije koji obuhvaća sljedeće gradove i općine: Metković, Opuzen, Ploče, Kula Norinska, Pojezerje, Slivno i Zažablje,
8. Lučka kapetanija **Dubrovnik**, za dio Dubrovačko-neretvanske županije koji obuhvaća sljedeće gradove i općine: Dubrovnik, Korčula, Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Lastovo, Lumbarda, Mljet, Orebić, Smokvica, Ston, Vela Luka, Župa dubrovačka i Trpanj.

Lučki kapetan

Djelatnost	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Upravlja radom lučke kapetanije. ➤ Donosi upravne i druge akte iz djelokruga lučke kapetanije.
Imenovanje i razrješenje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Imenuje ga i razrješuje ministar na prijedlog pomoćnika ministra. ➤ Za svoj rad odgovara ministru i pomoćniku ministra.

Odjeli (ustrojstvo lučke kapetanije)

- Odjel za inspekcijske poslove,
- Odjel za upravljanje i nadzor pomorskoga prometa, poslove traganja i spašavanja,
- Odjel za pravne poslove,
- Odjel za upravne poslove.
- U lučkoj kapetaniji mogu se ustrojiti i drugi odjeli prema potrebi njihova djelokruga i opsega poslova.

Ispostave lučke kapetanije

Ispostave lučke kapetanije osnivaju se **u udaljenim područjima kapetanije ili u mjestima od većega gospodarskog i prometnoga značenja** (*npr. Biograd, Božava, Ist, Novigrad, Pag, Preko, Sali, Silba i Starigrad Paklenica na području Lučke kapetanije Zadar; Murter, Primošten, Rogoznica, Tisno i Vodice na području Lučke kapetanije Šibenik*).

Radom ispostave upravlja **kapetan ispostave kojeg imenuje lučki kapetan**.

VI. ORGANIZACIJA TEHNIČKO-STRUČNIH POSLOVA SIGURNOSTI BRODOVA

1.	Hrvatski registar brodova
2.	Plovput
3.	Državni hidrometeorološki zavod
4.	Pomorski meteorološki centar
5.	Hrvatski hidrografski institut

1. Hrvatski registar brodova

Pojam
Javna ustanova koja obavlja stručno-tehničke poslove od interesa za RH koji se odnose na brodove i druge ploveće objekte s ciljem zaštite ljudi i imovine, kao i zaštite okoliša na moru i unutarnjim plovnim vodama.

Djelatnosti
<ul style="list-style-type: none">
➤ utvrđuje sposobnost za plovidbu i obavlja baždarenje brodova i određenih vrsta brodica,
➤ utvrđuje sposobnost za uporabu i obavlja baždarenje plutajućih objekata,
➤ utvrđuje sigurnost kontejnera,
➤ utvrđuje podobnost ustrojstva brodarka glede sigurnog rada i zaštite okoliša tijekom korištenja brodova,
➤ sudjeluje u istraživanju uzroka nezgoda brodova,
➤ sudjeluje u radu i izvršavanju obveza prema međunarodnim organizacijama.
➤ donosi tehnička pravila kojima se propisuju najviše praktično provedive međunarodno prihvaćene tehničke norme,
➤ obavlja tehnički nadzor i baždarenje u skladu s tehničkim pravilima,
➤ izdaje isprava na osnovi obavljenog tehničkog nadzora ili baždarenja.

Sredstva za rad HRB
<ul style="list-style-type: none">
➤ iz prihoda ostvarenih naplaćivanjem naknada izravnim korisnicima usluga,
➤ iz sredstava državnog proračuna, na temelju posebnog programa Vlade RH.

Tijela HRB	
1. Upravno vijeće	<ul style="list-style-type: none"> ➤ donosi Statut, ➤ donosi tehnička pravila HRB-a, ➤ donosi pravila o uvjetima obavljanja i naknadama za usluge, ➤ donosi program rada i razvitka te nadzire njihovo izvršavanje i dr.
2. Ravnatelj	Organizira, vodi rad i poslovanje HRB-a, predstavlja i zastupa HRB.

2. Plovput

Pojam

Trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću u vlasništvu RH, za održavanje plovnih putova i radijske službe.

Djelatnost

- održavanje i uređenje plovnih putova u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske,
- postavljanje objekata sigurnosti plovidbe na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske i osiguravanje njihovoga pravilnog rada,
- obavljanje poslova radijske-službe na pomorskim plovnim putovima Republike Hrvatske,
- obavljanje istraživanja i projektiranja radi obavljanja gore navedenih poslova.

Tijela

Uprava, Nadzorni odbor, Skupština.

3. Hrvatski hidrografski institut

Pojam

Javna ustanova koja obavlja znanstveno-istraživačke, razvojne i stručne poslove vezane za sigurnost plovidbe Jadranom, hidrografsko-geodetsku izmjeru Jadrana, projektiranje i izradu pomorskih karata i nautičkih publikacija, oceanološka istraživanja, istraživanja geologije mora te izdavačko-tiskarske poslove.

VII. POMORSKA PLOVIDBA

1. Pravila o plovidbi

Najvažniji izvori	
Međunarodni	Konvencija o međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru 1972 (COLREG)
Domaći	Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru

Pravilnik o izbjegavanju sudara na moru	
Opseg primjene	Primjenjuje se na sve trgovačke i ratne brodove koji viju hrvatsku zastavu, a plove na otvorenom moru i na brodove svih zastava koji plove TM i UMV RH.
Sadržaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upravljanje brodovima pri bilo kojem stanju vidljivosti, koji su na vidiku jedan drugome i pri smanjenoj vidljivosti 2. Svjetla i znakovi 3. Zvučni i svjetlosni signali 4. Izbjegavanje sudara na moru u hrvatskim lukama i morskim predjelima UMV u kojima je plovidba otežana

2. Kategorije plovidbe

1.	neograničena plovidba	međunarodna plovidba svim morima i vodama koje su pristupačne s mora.
2.	velika obalna plovidba	međunarodna plovidba morima koja se nalaze između Gibraltarskog i Babelmandepskog tjesnaca, uključujući Crno more i Azovsko more, te izvan Mediterana do luka Lisabon i Casablanca u Atlantskom oceanu, te Crvenim morem do luka Aden i Berbera.
3.	mala obalna plovidba	međunarodna plovidba Jadranskim morem i dijelom Jonskog mora.
4.	obalna plovidba Jadranskim morem	međunarodna plovidba Jadranskim morem do crte koja spaja rt Santa Maria di Leuca, rt Kefali (otok Krf) i rt Skala (kod Butrinskog zaljeva), za koje se brod ne udaljava više od 20 Nm od najbliže obale, kopna ili otoka.
5.	nacionalna plovidba	plovidba UMV i TM RH.
6.	nacionalna obalna plovidba	plovidba UMV RH.
7.	nacionalna priobalna plovidba	plovidba zaštićenim područjima UMV RH i to: Fažanskim, Zadarskim, Srednjim, Pašmanskim, Vrgadskim, Murterskim, Šibenskim, Splitskim, Bračkim, Hvarskim, Neretvanskim, Stonskim i Koločepskim kanalom i Pirovačkim zaljevom.
8.	lokalna plovidba	plovidba lukama, te zaljevima, ušćima rijeka i jezerima, i to: Limskim, Raškim, Kaštelanskim i Klek - Neumskim zaljevom, Prokljanskim jezerom (uključujući ušće rijeke Krke do rta Jadrinja), Rijekom dubrovačkom i Neretvom.

3. Pomorski plovni put

Pojam

Plovni put u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru Republike Hrvatske - jest morski pojas dovoljno dubok i širok za sigurnu plovidbu plovnog objekta, koji je, prema potrebi, i obilježen.

Objekti sigurnosti plovidbe

- svjetionici,
- obalna svjetla,
- plutače i druge oznake,
- signalne postaje i radiopostaje,
- optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za sigurnu plovidbu.

Djelatnosti Plovputa i Hrvatskog hidrografskog instituta

Plovput	Uređuje plovne putove, održava njihovu plovnost, postavlja na njima objekte za sigurnu plovidbu i osigurava njihov ispravan rad.
Hrvatski hidrografski institut	Obavlja hidrografsku djelatnost radi osiguranja točnih podataka o dubinama, vrsti dna, morskim strujama, gustoći mora, valovima i kolebanju morske razine. Ovi podaci se ucrtavaju se i opisuju na službenim pomorskim kartama i publikacijama Hrvatskog hidrografskog instituta.

Oznake na plovnim putovima (obilježavaju se):

- bočne granice plovnih kanala;
- prirodne navigacijske opasnosti i druge prepreke za plovidbu (podrtine i sl.);
- područja i objekti značajni za plovidbu;
- nove opasnosti za plovidbu;
- zabranjena sidrišta;
- luke i prilazi lukama.

4. Peljarenje

Pojam	
vođenje plovnog objekta od stručnih osoba (peljara) i davanje stručnih savjeta zapovjedniku plovnog objekta, radi sigurne plovidbe u lukama, tjesnacima i drugim područjima UMV i TM RH.	

Vrste peljarenja			
Prema prostoru	1.	Lučko	
	2.	Obalno	
Prema obveznosti	1.	Dobrovoljno	
	2.	Obvezno	Obvezno lučko peljarenje određuje lučka kapetanija (npr. brodovi čija je bruto tonaža veća od 500). Zapovjednik dužan tražiti 2 sata prije.
			Obvezno obalno peljarenje određuje ministar (npr. brodovi koji prevoze opasne kemikalije do luke otvorene za međunarodni promet). Zapovjednik dužan tražiti 6 sati prije.

Peljarsko trgovačko društvo	
Uvjet	Peljarenje može obavljati samo trgovačko društvo koje za obavljanje ovih poslova dobije odobrenje Ministarstva. Ministarstvo će izdati rješenje o odobrenju obavljanja poslova peljarenja nakon što lučka kapetanija prethodno provjeri ispunjava li peljarsko društvo propisane uvjete.
Broj peljarskih trgovačkih društava	Na istom lučkom području peljarenje može obavljati samo jedno peljarsko trgovačko društvo.
Broj brodova, brodica i peljara	Potreban broj brodova, brodica i peljara određuje rješenjem lučka kapetanija vodeći računa o prometu brodova na određenom području.

Peljar	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Za vrijeme peljarenja, peljar mora imati iskaznicu pomorskog peljara i nositi peljarsku oznaku na vidljiv način na odjeći na lijevoj strani grudi. ➤ Iskaznicu pomorskog peljara stječe osoba koja ispunjava određene uvjete i položi usmeni i praktični dio stručnog ispita za peljara pred ispitnom komisijom lučke kapetanije.	

Nadzor	
Nadzor nad obavljanjem peljarenja obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe.	

Odgovornost brodar plovnog objekta i Peljarskog trgovačkog društva	
Brodar plovnog objekta koji se koristi uslugama peljara odgovara za radnje i propuste peljara jednako kao i za radnje i propuste člana posade svog broda (peljarenje ne oslobađa zapovjednika broda dužnosti upravljanja plovidbom i manevriranjem plovnim objektom).	
U regresnom postupku brodar mora dokazivati krivnju peljara (tzv. dokazana krivnja). Maksimalna visina odgovornosti Društva je: iznos naknade za uslugu peljarenja x faktor 300.	

VIII. POMORSKO DOBRO I MORSKE LUKE

1. Pojam, dijelovi, upravljanje

Pojam
Pomorsko dobro je opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, ima njezinu osobitu zaštitu, a upotrebljava se ili koristi pod uvjetima i na način propisan ZPDiML (NN 158/03).

Dijelovi pomorskog dobra
<ul style="list-style-type: none">
➤ UMV i TM, njihovo dno i podzemlje, te
➤ dio kopna koji je po svojoj prirodi namijenjen općoj upotrebi ili je proglašen takvim (<i>morska obala, luke, nasipi, sprudovi, hridi, grebeni, plaže, ušća rijeka koje se izljevaju u more, kanali spojeni s morem</i>), kao i sve što je s tim dijelom kopna trajno spojeno na površini ili ispod nje.
Građevine i drugi objekti na pomorskom dobru koji su trajno povezani s pomorskim dobrom smatraju se pripadnošću pomorskog dobra.

Morska obala
<ul style="list-style-type: none">
➤ Morska obala se proteže od crte srednjih viših visokih voda mora i obuhvaća pojas kopna koji je ograničen crtom do koje dopiru najveći valovi za vrijeme nevremena kao i onaj dio kopna koji po svojoj prirodi ili namjeni služi korištenju mora za pomorski promet i morski ribolov, te za druge svrhe koje su u vezi s korištenjem mora, a koji je širok najmanje 6 metara od crte koja je vodoravno udaljena od crte srednjih viših visokih voda.
➤ Morska obala uključuje i dio kopna nastao nasipavanjem, u dijelu koji služi iskorištavanju mora.
➤ Iznimno, na prijedlog županijskog poglavarstva, Ministarstvo može odrediti da se morskom obalom smatra i uži dio kopna ako to zahtjeva postojeće stanje na obali (<i>potporni zidovi, zidovi kulturnih, vjerskih, povijesnih i sličnih građevina</i>).

Upravljanje pomorskim dobrom		
Na pomorskom dobru ne može se stjecati pravo vlasništva ni druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi.		
Pomorskim dobrom upravlja, vodi brigu o zaštiti i odgovara RH neposredno ili putem jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno jedinica lokalne samouprave.		
Upravljanje	održavanje, unapređenje, briga o zaštiti pomorskog dobra u općoj upotrebi, te posebna upotreba ili gospodarsko korištenje pomorskog dobra na temelju koncesije ili koncesijskog odobrenja.	
Vrste upravljanja	Redovito upravljanje	O redovitom upravljanju pomorskim dobrom vode brigu jedinice lokalne samouprave . Obavlja se sukladno godišnjem planu koje donosi županijsko poglavarstvo do 1. prosinca tekuće godine za narednu godinu i putem nadležnog upravnog tijela u županiji dostavlja Ministarstvu najkasnije do 15. prosinca tekuće godine.
	Izvanredno upravljanje	Obuhvaća sanaciju pomorskog dobra izvan luka nastalu uslijed izvanrednih događaja i izrada prijedloga granice pomorskog dobra i njezina provedba. O izvanrednom upravljanju pomorskim dobrom vode brigu jedinice područje (regionalne) samouprave .

Sredstva za upravljanje pomorskim dobrom

- sredstva od naknada za koncesiju – po 1/3 u korist državnog proračuna, proračuna županije i proračuna grada/općine;
- sredstva od naknada za koncesijsko odobrenje - prihod proračuna gradova/općina;
- sredstva od naknade koju za upotrebu pomorskog dobra plaćaju vlasnici brodica i jahti upisanih u očevidnik brodica, odnosno upisnik jahti – prihod proračuna županije;
- naknade od šteta nastalih onečišćenjem pomorskog dobra – prihod državnog proračuna;
- sredstva koja se osiguravaju u proračunu županije i grada/općine, za pomorsko dobro na njihovom području.

2. Utvrđivanje granica pomorskog dobra

Povjerenstvo za granice pomorskog dobra

Granicu pomorskog dobra utvrđuje **Povjerenstvo za granice Ministarstva** (ima predsjednika i dva člana), na prijedlog **županijskog povjerenstva za granice** (ima 7 članova).

Protiv rješenja Povjerenstva za granice Ministarstva može se uložiti žalba Ministarstvu.

Županijsko povjerenstvo izrađuje prijedlog granica pomorskog dobra na temelju:

1.	Godišnjeg plana upravljanja pomorskim dobrom	donosi županijsko poglavarstvo do 1. prosinca tekuće godine za narednu godinu i putem nadležnog upravnog tijela u županiji dostavlja Ministarstvu najkasnije do 15. prosinca tekuće godine
2.	Temeljem zahtjeva	zajedno s propisanom dokumentacijom, podnosi se županijskom povjerenstvu ako područje na koje se zahtjev odnosi nije predviđeno u godišnjem planu upravljanja pomorskim dobrom.

Troškovi utvrđivanja granica pomorskog dobra

Kada se granica utvrđuje temeljem zahtjeva	naknada za utvrđivanje granice pomorskog dobra iznosi 5.000,00 kuna i uplaćuje se u korist županijskog proračuna.
Kada se granica utvrđuje sukladno godišnjem planu	sredstva za podmirenje troškova utvrđivanja granice pomorskog dobra podmiruju se iz sredstava osiguranih za upravljanje pomorskim dobrom.

3. Evidentiranje pomorskog dobra

Evidencija o pomorskom dobru vodi se u zemljišnim knjigama pri općinskim sudovima.

Postupak evidentiranja pomorskog dobra

- Ministarstvo je dužno dostaviti Državnom odvjetništvu RH rješenje o određivanju granice pomorskog dobra radi upisa u zemljišne knjige.
- Za potrebe evidentiranja **izrađuje se geodetski elaborat**, temeljem konačnog akta kojim je utvrđena granica pomorskog dobra. Geodetski elaborat izrađuje ovlaštena geodetska tvrtka na temelju traženja županije odnosno podnositelja zahtjeva za utvrđivanje granice pomorskog dobra.
- Nadležni područni ured za katastar pregleda i potvrđuje geodetski elaborat, o čemu obavještava županijsko povjerenstvo za granice pomorskog dobra, naručitelja geodetskog elaborata i nadležno državno odvjetništvo.
- Geodetski elaborat provodi se u katastru zemljišta i katastru nekretnina temeljem zahtjeva nadležnog državnog odvjetništva.

4. Koncesija na pomorskom dobru

Pojam

Pravo kojim se dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključuje iz opće upotrebe i daje na posebnu upotrebu ili gospodarsko korištenje pravnim i fizičkim osobama registriranim za obavljanje obrta.

Vrste koncesija na pomorskom dobru

1.	Koncesija za gospodarsko korištenje	Daje se na temelju provedenog javnog natječaja
2.	Koncesija za posebnu upotrebu	Daje se na temelju zahtjeva

Uvjet za započinjanje postupka davanja koncesije

Postupak davanja koncesije moguće je započeti nakon što je određena granica pomorskog dobra, te provedena u zemljišnim knjigama.

Upis koncesija

Koncesije se upisuju u upisnike koncesija (javne knjige).

Upisnik koncesija vodi nadležno upravno tijelo u županiji (za koncesije koje daje županijsko poglavarstvo) odnosno Ministarstvo (za koncesije koje daje Vlada RH).

4.1. Koncesija za gospodarsko korištenje pomorskog dobra

Rokovi i davatelji koncesije	
Koncesija se daje na rok od 5 do 99 godina .	
1.	Davatelj koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra, te za korištenje ili gradnju građevina od važnosti za županiju na rok do najviše 20 godina - županijsko poglavarstvo, a prethodni postupak provodi nadležno upravno tijelo u županiji.
2.	Davatelj koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra, koja obuhvaća gradnju građevina od važnosti za RH na rok do 50 godina - Vlada RH, a prethodni postupak provodi Ministarstvo.
3.	Davatelj koncesije koja obuhvaća gradnju novih građevina od važnosti za RH, koja zahtijeva velika ulaganja, na rok od preko 50 godina – Vlada RH uz suglasnost Hrvatskoga sabora.

Postupak dodjele koncesije
<ul style="list-style-type: none">
➤ Inicijativu za pokretanje postupka dodjele koncesije može dati svaka fizička ili pravna osoba. Pismo inicijative se podnosi tijelu nadležnom za provođenje postupka (upravnom tijelu u županiji odnosno Ministarstvu).
➤ Davatelj koncesije (županijsko poglavarstvo odnosno Vlada RH) donosi odluke o javnom prikupljanju ponuda.
➤ Pristigle ponude se dostavljaju nadležnom stručnom tijelu za ocjenu ponuda (kojeg imenuje županijska skupština odnosno Vlada RH), koje donosi nalaz i mišljenje.
➤ Temeljem ocjene davatelj koncesije sklapa ugovor s najpovoljnijim ponuditeljem.

4.2. Koncesija za posebnu upotrebu

Posebna upotreba pomorskog dobra smatra se:
<ul style="list-style-type: none">
➤ gradnja na pomorskom dobru građevina za potrebe vjerskih zajednica, za obavljanje djelatnosti na području kulture, socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, znanosti, informiranja, športa, zdravstva, humanitarnih djelatnosti i druge djelatnosti koja se ne obavlja radi stjecanja dobiti,
➤ gradnja na pomorskom dobru građevina i drugih objekata infrastrukture (ceste, pruge, vodovodna, kanalizacijska, energetska, telefonska mreža i sl.), građevine i drugi objekti za potrebe obrane, unutarnjih poslova, regulaciju rijeka i drugih sličnih infrastrukturnih objekata.

Rokovi i davatelji koncesije	
1.	Davatelj koncesije za posebnu upotrebu pomorskog dobra za objekte lokalnog značaja, na rok do 20 godina - općinsko ili gradsko vijeće, a prethodni postupak provodi nadležno tijelo u općini/gradu.
2.	Davatelj koncesije za posebnu upotrebu pomorskog dobra za objekte županijskog značaja, na rok do 20 godina - županijsko poglavarstvo, a prethodni postupak provodi nadležno upravno tijelo u županiji.
3.	Davatelj koncesije za posebnu upotrebu pomorskog dobra, na rok do 99 godina, za objekte državnog značaja - Vlada RH, a prethodni postupak provodi Ministarstvo.

5. Koncesijsko odobrenje na pomorskom dobru

Pojam

Koncesijsko odobrenje je akt na temelju kojeg se fizičkim i pravnim osobama daje na korištenje pomorsko dobro **za obavljanje djelatnosti koje ne isključuju niti ograničuju opću upotrebu pomorskog dobra.**

Rokovi

Daje se na zahtjev na rok do najviše 5 godina.

Davatelj

Za svaki grad/općinu na čijem području postoji pomorsko dobro osniva se **Vijeće za davanje koncesijskog odobrenja**, koje daje koncesijsko odobrenje.

Postupak dodjele koncesijskog odobrenja

- Zahtjev za davanje odobrenja podnosi se Vijeću, putem grada/općine.
- Prilikom rješavanja temeljem zahtjeva, Vijeće je dužno utvrditi je li zahtjev usklađen s godišnjim planom upravljanja pomorskim dobrom.
- Na temelju provedenog postupka Vijeće daje Odobrenje.

6. Morske luke

Pojam

Luka označava morsku luku, tj. morski i s morem neposredno povezani kopneni prostor s izgrađenim i neizgrađenim obalama, lukobranima, uređajima, postrojenjima i drugim objektima namijenjenim za pristajanje, sidrenje i zaštitu brodova, jahti i brodica, ukrcaj i iskrcaj putnika i robe, uskladištenje i drugo manipuliranje robom, proizvodnju, oplemenjivanje i doradu robe te ostale gospodarske djelatnosti koje su s tim djelatnostima u međusobnoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj svezi.

Podjela luka prema namjeni

1.	Luke otvorene za javni promet	morska luka koju, pod jednakim uvjetima, može upotrebljavati svaka fizička i pravna osoba sukladno njenoj namjeni i u granicama raspoloživih kapaciteta.
2.	Luke za posebne namjene	morska luka koja je u posebnoj upotrebi ili gospodarskom korištenju pravnih ili fizičkih osoba (luka nautičkog turizma, industrijska luka, brodogradilišna luka, ribarska luka i dr.) ili državnog tijela (vojna luka).

Podjela luka otvorenih za javni promet

Prema veličini i značaju	<ul style="list-style-type: none"> ➤ luke osobitoga (međunarodnoga) gospodarskog interesa za RH ➤ luke županijskog značaja ➤ luke lokalnog značaja.
Prema djelatnostima	<ul style="list-style-type: none"> ➤ putničke luke ➤ teretne luke

Lučko područje

<ul style="list-style-type: none">
➤ Luke otvorene za javni promet od osobitoga (međunarodnoga) gospodarskog interesa za RH - lučko područje utvrđuje Vlada RH (može se nalaziti na području više općina, gradova i županija).
➤ Luke županijskog i lokalnog značaja - lučko područje utvrđuje županijsko poglavarstvo u skladu s prostornim planom i uz suglasnost Vlade RH.
➤ Lučka uprava dužna je predložiti promjenu akta o lučkom području ako to zahtijevaju razvojni, gospodarski, administrativni ili drugi razlozi.
--

Plan razvoja i program rada

Desetogodišnji plan razvoja lučkog sustava RH – donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH, a razrađuje se detaljno u godišnjem programu rada i razvoja luke.

Godišnji program rada i razvoja luke donosi, na prijedlog ravnatelja, upravno vijeće lučke uprave (razrađuje se detaljno desetogodišnji plan).

6.1. Lučka uprava

Djelatnost	
Osniva se radi upravljanja, gradnje i korištenja luka otvorenih za javni promet.	

Osnivatelji		
1.	Luke otvorene za javni promet od osobitoga (međunarodnoga) gospodarskog interesa za RH	osnivatelj je Vlada RH (državna lučka uprava).
2.	Luke županijskog i lokalnog značaja	osnivatelj je županija, a odluku o osnivanju donosi županijsko poglavarstvo (županijska lučka uprava). Na zahtjev općinskog ili gradskog vijeća na području svake županije može se osnovati više lučkih uprava.

Državne lučke uprave u RH
<ul style="list-style-type: none">
➤ Rijeka
➤ Zadar
➤ Šibenik
➤ Split
➤ Ploče
➤ Dubrovnik

Županijske lučke uprave u RH
<ul style="list-style-type: none">
➤ Lučka uprava Zadarske županije
➤ Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije
➤ Lučka uprava Dubrovačko-neretvanske županije
➤ Lučka uprava Umag-Novigrad
➤ Lučka uprava Pula
➤ Lučka uprava Rabac
➤ Lučka uprava Rovinj
➤ Lučka uprava Poreč
➤ Lučka uprava Novi Vinodolski
➤ Lučka uprava Crikvenica
➤ Lučka uprava Bakar-Kraljevica
➤ Lučka uprava Opatija-Lovran
➤ Lučka uprava Krk
➤ Lučka uprava Cres
➤ Lučka uprava Mali Lošinj
➤ Lučka uprava Rab
➤ Lučka uprava Senj
➤ Lučka uprava Novalja

Tijela lučke uprave	
Upravno vijeće	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Imenuje ga osnivatelj na 4 god. ➤ Osnivatelj ga može raspustiti ako ne donese godišnji plan razvoja luke i program rada ili oni ne budu prihvaćeni ili se ne ostvaruju i u drugim naročito opravdanim slučajevima.
Ravnatelj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Imenuje ga temeljem javnog natječaja Upravno vijeće lučke uprave uz suglasnost ministra na vrijeme od 4 godine. ➤ Predstavlja i zastupa lučku upravu.

Prihodi lučke uprave			
1.	Lučke tarife	Lučke pristojbe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pristojba za upotrebu obale – plaća se za brod koji koristi luku u svrhu ukrcavanja ili iskrcavanja putnika, tereta i vozila ➤ brodska ležarina – plaća se za brod koji koristi luku u bilo koju svrhu, osim radi ukrcavanja ili iskrcavanja putnika, tereta i vozila ➤ pristojba za vez – plaća se za ribarski brod, jahte, ribarske, športske ili druge brodice i plutajuće objekte
		Lučke naknade	Plaćaju ih korisnici luke za dobivene usluge. Lučka uprava utvrđuje najviši iznos naknade, a ovlaštenici koncesije dužni su ih javno za svaku pojedinu vrstu djelatnosti ili usluge.
2.	Naknade od koncesija		
3.	Sredstva iz proračuna osnivatelja		Za financiranje gradnje i održavanja lučke podgradnje.

Posebne obveze lučke uprave i ovlaštenika koncesije	
Dužni su opremiti luku odgovarajućim uređajima za rukovanje i prihvat krutog i tekućeg otpada u skladu s Međunarodnom konvencijom o sprječavanju onečišćenja s brodova.	
Dužni su donijeti Pravilnik o redu u luci , kojim se određuje namjena pojedinog dijela luke i način odvijanja prometa u luci (koji potvrđuje nadležna lučka kapetanija).	

6.2. Koncesije u lukama

Djelatnosti za koje se daje koncesija

- privez i odvez brodova, jahti, ribarskih, sportskih i drugih brodica i plutajućih objekata,
- ukrcaj, iskrcaj, prekrcaj, prijenos i skladištenje roba i drugih materijala,
- ukrcaj i iskrcaj putnika i vozila,
- ostale gospodarske djelatnosti koje su s ovim djelatnostima u neposrednoj gospodarskoj, prometnoj ili tehnološkoj svezi (npr. opskrba brodova, pružanje usluga putnicima, tegljenje, servisi lučke mehanizacije, lučko agencijski poslovi i poslovi zastupanja u carinskom postupku, poslovi kontrole kakvoće robe i dr.).

Rokovi i davatelji koncesije

- Koncesija za obavljanje lučkih djelatnosti, koja ne zahtijeva isključivo korištenje postojećih niti gradnju novih građevina i drugih objekata na lučkom području **na rok do 10 godina – lučka uprava** na zahtjev davatelja koncesije.
- Koncesija za obavljanje lučkih djelatnosti, koja zahtijeva korištenje postojećih i/ili gradnju novih građevina i drugih objekata na lučkom području **na rok do 99 godina – lučka uprava** na temelju javnog prikupljanja ponuda i uz suglasnost Vlade (od 30 – 50 god.) ili Sabora (preko 50 god.).

Postupak dodjele koncesije

- Odluku o javnom prikupljanju ponuda donosi upravno vijeće davatelja koncesije.
- Postupak javnog prikupljanja ponuda i vrednovanje pristiglih ponuda provodi posebno povjerenstvo davatelja koncesije koje se sastoji od tri člana, a imenuje ga upravno vijeće na prijedlog ravnatelja, nakon donošenja odluke o javnom prikupljanju ponuda.
- Upravno vijeće davatelja koncesije donosi odluku o davanju koncesije.

6.3. Prekršaji

- Prekršajni postupak u lučkoj kapetaniji vodi vijeće za prekršaje, koje odlučuje u prvom stupnju
- O žalbi odlučuje vijeće za prekršaje ministarstva.

IX. POMORSKI BROD

1. Pojam i podjela - pomorski objekt, plovni objekt, brod

Pomorski objekt		
1.	Plovni objekt	objekt namijenjen za plovidbu morem.
2.	Plutajući objekt	objekt stalno privezan ili usidren na moru (npr. <i>plutajući dok, plutajuće skladište, plutajući restoran, plutajuća elektrana, pontonski most, pontonska marina i sl.</i>).
3.	Nepomični odobalni objekt	objekt u potpunosti ili djelomično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno (npr. <i>nepomični odobalni objekt za istraživanje i eksploataciju podmorja, podmorski cjevovod i sl.</i> , izuzev podmorskog kabela i objekata prometne infrastrukture npr. <i>podmorski tunel, most oslonjen na morsko dno i sl.</i>).

Plovni objekt		
1.	Brod	plovni objekt namijenjen za plovidbu morem, čija je duljina veća od 12 metara, a bruto tonaža veća od 15, ili je ovlašten prevoziti više od 12 putnika.
2.	Ratni brod	plovni objekt, uključujući podmornicu, koji je pod zapovjedništvom pripadnika oružanih snaga, a čija je posada vojna, odnosno podvrgnuta vojnoj disciplini i koji je dužan isticati vanjske znakove raspoznavanja ratnih brodova državne pripadnosti.
3.	Jahta	plovni objekt za sport i razonodu, neovisno koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina veća od 12 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je pored posade ovlašten prevoziti ne više od 12 putnika
4.	Brodica	plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, čija je duljina veća od 2,5 metara, ili ukupne snage porivnih strojeva veća od 5 kW.

Brod		
1.	Putnički brod	brod na mehanički pogon koji je ovlašten prevoziti više od 12 putnika
2.	Teretni brod	brod namijenjen za prijevoz tereta sa ili bez mehaničkog poriva
3.	Tehnički plovni objekt	brod, sa ili bez mehaničkog poriva koji je namijenjen za obavljanje tehničkih radova (<i>bager, dizalica, jaružalo, pokretni odobalni objekt za istraživanje i eksploataciju podmorja i sl.</i>)
4.	Ribarski brod	brod s mehaničkim porivom namijenjen i opremljen za ulov ribe i drugih živih bića iz mora ili na morskom dnu, čija je duljina veća od 12 metara, a bruto tonaža veća od 15.
5.	Javni brod	brod, osim ratnog broda, namijenjen i opremljen za obavljanje djelatnosti od općeg interesa države, a čiji je vlasnik, odnosno brodar država ili neko drugo tijelo ovlašteno od države (npr. <i>policijski brod, brod lučke kapetanije i sl.</i>) i koji služi isključivo u negospodarske svrhe

Brod u gradnji		
Gradnja broda od trenutka polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje do trenutka upisa u upisnik brodova.		

2. Individualizacija broda

Elementi individualizacije broda
<ul style="list-style-type: none">
➤ Državna pripadnost broda
➤ Ime ili oznaka broda
➤ Luka upisa
➤ Zapremina i kapacitet, odnosno baždarski podaci o brodu
➤ Klasa broda
➤ Pozivni znak broda

2.1. Državna pripadnost broda

Pojam
Podrazumijeva pravnu vezu između broda i države čiju zastavu brod ovlašteno vije.

Uvjeti za priznavanje državne pripadnosti broda	
Jedini uvjet koji postavlja međunarodno pravo jest taj da državna pripadnost broda predstavlja stvarnu vezu .	
Materijalni uvjet	Većina država zahtjeva da su vlasnici broda državljani te države, a ako su pravne osobe da imaju sjedište na području te države.
Formalni uvjet	Prema pravu većine država to je upis u odgovarajući upisnik brodova, nakon čega se izdaje upisni list kao dokaz državne pripadnosti broda.
Zastave pogodnosti	Zastava države koja dopušta registraciju stranih brodova, uz uvjete koji su iz određenih ekonomskih razloga pogodni i za vlasnike i za takve države (<i>npr. Liberija, Panama, Cipar, Bahami, Bermudi i Somalija</i>).

2.2. Ime ili oznaka broda

Ime i oznaka
Brod ili jahta koja je upisana u hrvatski upisnik brodova ili jahti, osim tehničkog plovnog objekta mora imati ime.
Tehnički plovni objekt, plutajući objekt i nepomični odobalni objekt upisan u odgovarajući hrvatski upisnik mora imati oznaku, a pored oznake može imati i ime.
Ime broda
<ul style="list-style-type: none">
➤ Ime broda određuje Ministarstvo na prijedlog vlasnika broda
➤ U zahtjevu treba predložiti 3 imena, a ako nijedno nije pogodno ministarstvo će zatražiti od podnositelja da predloži 3 nova imena
➤ Ime broda mora biti ispisano na objema stranama pramca i na krmi

Oznaka
Oznaka se sastoji od kratice naziva plovnog objekta, odnosno riječi koja upućuje na njegovu namjenu i broja koji označava redni broj iz popisa plovnih objekata te vrste pod kojim je upisan.
Oznaka mora biti upisana na objema stranama pramca, a ako plovni objekt ima i ime ono mora biti upisano samo na krmi.

2.3. Luka upisa

Brod mora nositi ime luke upisa.
Luka upisa je luka na čijem je području sjedište lučke kapetanije koja vodi upisnik u koji je brod upisan.

2.4. Pozivni znak

Brod koji ima radiotelegrafski i radiotelefonski uređaj mora imati pozivni znak.
Pozivni znak se određuje rješenjem o određivanju imena broda i identičan je s pozivnim znakom radiopostaje.

3. Upis brodova

Upis brodova u RH	
Obvezni upis	Brod koji je u cjelini u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba državljana RH s prebivalištem, odnosno sjedištem u RH.
Fakultativni upis	1. brod koji je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe ili državljanina RH s prebivalištem u inozemstvu ako je brodar ili kompanija tog broda hrvatska fizička ili pravna osoba s prebivalištem, odnosno sjedištem u RH, uz uvjet da se sa zahtjevom hrvatskog brodarica za upis tog broda u upisnik brodova suglasi njegov vlasnik.
	2. brod koji je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe uz uvjet da taj upis dopusti Ministarstvo

Vrste upisnika brodova
<ul style="list-style-type: none">
➤ Upisnik trgovačkih brodova
➤ Upisnik ribarskih brodova
➤ Upisnik javnih brodova
➤ Upisnik brodova u gradnji

Ustrojstvo upisnika brodova				
1.	Glavna knjiga	Svaki brod upisuje se u poseban uložak	List A	Opisni list
			List B	Vlasnički list
			List C	Teretni list (upisuju se stvarna prava kojima je brod ili dio broda opterećen)
2.	Zbirka isprava	Vodi se za svaki uložak glavne knjige i sadrži isprave na temelju kojih je izvršen upis broda.		

Pomoćne knjige

- **Dnevnik upisnika brodova** (podaci o prijavama, molbama, prijedlozima, žalbama)
- **Imenik brodova** (popis brodova abecednim redom, uz naznaku upisnika i broja uloška glavne knjige)
- **Imenik vlasnika brodova i drugih osoba za koje je u glavnoj knjizi upisano neko pravo**

Brisanje broda iz upisa

- Ako je propao ili se pretpostavlja da je propao (od primitka posljednje obavijesti prošla 3 mjeseca);
- Ako više ne ispunjava uvjete za obvezni ili fakultativni upis u upisnik;
- Ako se trajno povuče iz plovidbe;
- Ako se upiše u neki drugi upisnik brodova.

4. Tehnički nadzor

Cilj tehničkog nadzora

Utvrđuje se sposobnost broda za plovidbu, obavlja ga HRB u skladu s tehničkim pravilima.

Ako je brod proglašen sposobnim za plovidbu, HRB mu izdaje propisane isprave i svjedodžbe.

Pregledi postojećih brodova

1.	Osnovni	Obvezan pregled kojem podliježe postojeći brod (tj. koji nije u gradnji) prije početka korištenja i to prigodom: <ul style="list-style-type: none"> ➤ upisa u upisnik brodova i ➤ izmjene namjene, izmjene granica plovidbe ili drugih osobina broda na koje se odnose odredbe tehničkih pravila.
2.	Redoviti	Obvezni pregledi kojima podliježe postojeći brod u vremenskim razmacima propisanim tehničkim pravilima.
3.	Izvanredni	Obvezan pregled kojemu podliježe postojeći brod: <ul style="list-style-type: none"> ➤ nakon što pretrpi nezgodu (havariju) ili se pronađu nedostaci koji mogu utjecati na sposobnost broda za plovidbu; ➤ prigodom popravaka ili obnove dijela broda; ➤ prigodom odgode redovitih pregleda, u skladu s odredbama tehničkih pravila; ➤ kada je brod u raspredi dulje od jedne godine; ➤ prigodom privremene promjene namjene ili područja plovidbe; ➤ kada to za određeni brod zahtijeva Registar, kao dodatak redovitim pregledima.

5. Klasifikacija brodova

Pojam
Postupak utvrđivanja kvalitete odnosno klase brodova prema njihovim tehničkim svojstvima odnosno očuvanosti.
Klasa potvrđuje da brod u pogledu konstrukcije trupa, opreme trupa, protupožarne zaštite, strojnog uređaja, cjevovoda i električnih uređaja te plovnih svojstava i kvalitete ugrađenih materijala udovoljava zahtjevima Pravila o klasifikaciji brodova.

Provođenje klasifikacije
Klasifikaciju obavlja HRB u skladu s Pravilima o klasifikaciji brodova.
Dodjela ili obnova klase potvrđuje se izdavanjem svjedodžbe o klasi s odgovarajućom oznakom.
Klasa se dodjeljuje ili obnavlja brodu na rok od 4 godine , a ukoliko je ustanovljen postupni redoviti pregled na rok od 5 godina. Može se dodijeliti ili obnoviti i na kraći rok, kada je to uvjetovano tehničkim razlozima.

Pregledi broda u svrhu klasifikacije		
1.	Osnovni pregled	Obavlja se kod broda koji se prvi put podvrgava klasifikaciji da bi se utvrdilo može li se brodu dodijeliti klasa.
2.	Redoviti pregled	Obavlja se da bi se utvrdilo udovoljava li tehničko stanje broda Pravilima o klasifikaciji brodova.
3.	Izvanredni pregled	Obavlja se na zahtjev brodarka u slučajevima ako brod pretrpi havariju ili se utvrdi neki nedostatak, u svrhu utvrđivanja oštećenja, opsega radova za otklanjanje posljedica i mogućnosti i uvjeta da brod zadrži klasu.

6. Baždarenje brodova

Pojam
Postupak kojim se utvrđuje registarska tonaža brodova i način određivanja obujma zatvorenih brodskih prostora.

Međunarodna konvencija o baždarenju brodova, 1969.
Primjenjuje se na brodove koji obavljaju međunarodna putovanja najmanje duljine od 24 metara.

Obavljanje baždarenja
Baždarenje obavlja HRB prije upisa broda u upisnik brodova.

7. Brodske knjige i isprave

Brodske isprave	Služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.
Brodske knjige	Služe za unošenje podataka o važnijim događajima i obavljenim radnjama na brodu.

7.1 Brodske knjige

1.	Brodski dnevnik
2.	Dnevnik stroja
3.	Knjiga pregleda i nadzora
4.	Zdravstveni dnevnik
5.	Radiodnevnik
6.	Knjiga tereta
7.	Knjiga o uljima
8.	Knjiga stabilnosti
9.	Knjiga inventara

7.2. Brodske isprave

Brodske isprave o identitetu broda		
1.	Upisni list	Izdaje se brodu upisanom u upisnik brodova, dokazuje se državna pripadnost.
2.	Privremeni plovidbeni list	Izdaje se brodu nabavljenom u inozemstvu koji još nema upisnog lista, kao i brodu koji je u inozemstvu ali je izgubio upisni list.

Brodske isprave o sposobnosti broda za plovidbu		
1.	(Najvažnije) isprave koje se izdaju na temelju Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskih života na moru (SOLAS) 1974	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Svjedodžba o sigurnosti putničkog broda ➤ Svjedodžba o sigurnosti konstrukcije teretnog broda ➤ Svjedodžba o sigurnosti opreme teretnog broda ➤ Svjedodžba o sigurnosti radiotelegrafijskog uređaja teretnog broda ➤ Svjedodžba o sigurnosti radiotelefonijskog uređaja teretnog broda ➤ Svjedodžba o najmanjem broju članova posade 	
2.	(Najvažnije) isprave koje se izdaju na temelju Međunarodne konvencije o teretnim linijama 1966/88 (LL 66)	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Međunarodna svjedodžba o teretnoj liniji ➤ Međunarodna svjedodžba o oslobođenju od odredaba o teretnoj liniji 	
3.	(Najvažnije) isprave koje se izdaju na temelju Međunarodne konvencije o sprječavanju onečišćenja s brodova 1973/78 (MARPOL)	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Međunarodna svjedodžba o sprječavanju onečišćenja uljem ➤ Svjedodžba o sprječavanju onečišćenja uljem ➤ Međunarodna svjedodžba o sprječavanju onečišćenja pri prijevozu štetnih razlivenih tekućina ➤ Manifest opasnog tereta ili plan ukrcaja 	
4.	(Najvažnije) isprave koje se izdaju na temelju Konvencije o olakšicama u međunarodnom pomorskom prometu 1965 (IFAL)	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opća izjava ➤ Popis posade ➤ Popis putnika ➤ Popis brodskih zaliha ➤ Izjava o osobnoj imovini članova ➤ Pomorska zdravstvena izjava 	
5.	Ostale brodske isprave	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prijava o pomorskoj nezgodi ➤ Prijava o dolasku broda ➤ Prijava o odlasku broda ➤ Slobodan promet 	

X. BRODICA I JAHTA

1. Razvrstavanje prema Pravilniku o brodicama i jahtama

Brodica	plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji nije brod ili jahta, čija je duljina veća od 2,5 metara, ili ukupne snage porivnih strojeva veća od 5 kW.
Jahta	plovni objekt za sport i razonodu, neovisno koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina veća od 12 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je pored posade ovlašten prevoziti ne više od 12 putnika

Brodice	
Brodica za osobne potrebe	brodica za sport i razonodu koja se ne koristi u gospodarske namjene.
Brodica za gospodarske namjene	brodica za prijevoz putnika i/ili tereta uz naplatu, brodica za rekreaciju za iznajmljivanje, profesionalno obavljanje ribolova, vađenje šljunka, kamena i druge gospodarske djelatnosti.
Javna brodica	brodica, osim ratne brodice, namijenjena i opremljena za obavljanje djelatnosti od općeg interesa države, a čiji je vlasnik, odnosno brodar država ili neko drugo tijelo ovlašteno od države i koja služi isključivo u negospodarske namjene.

Jahte	
Jahta za gospodarske namjene	jahta namijenjena iznajmljivanju sa ili bez posade.
Jahta za osobne potrebe	jahta koja se ne koristi u gospodarske namjene.

Gliser	brodica ili jahta koja pomoću mehaničkog porivnog uređaja klizi po površini mora.
Športska brodica ili jahta	plovni objekt isključivo namijenjen sudjelovanju na športskim natjecanjima, a razvrstana je prema klasama športskih organizacija ili je izvan klase.

2. Područja plovidbe brodica i jahti

I	Obuhvaća međunarodnu plovidbu svim morima i vodama koje su pristupačne s mora
II	Obuhvaća međunarodnu plovidbu Jadranskim morem
III	Obuhvaća plovidbu UMV, TM RH i vodama koje su pristupačne s mora U području plovidbe III. mogu postojati sljedeća ograničenja: IIIa – do 6 Nm od obale kopna ili otoka; IIIb – do 3 Nm od obale kopna ili otoka IIIc – do 1 Nm od obale kopna ili otoka
IV	Obuhvaća plovidbu lukama, zaljevima, rijekama Jadranskog sljeva do granica do kojih su one plovne s morske strane te Prokljanskim jezerom.

3. Gradnja brodica i jahti

Obveza prije početka gradnje brodice ili jahte
Pravna ili fizička osoba koja namjerava započeti gradnju brodice ili jahte dužna je prije početka gradnje brodice ili jahte podnijeti prijavu o gradnji brodice ili jahte tijelu nadležnom za nadzor nad gradnjom (lučka kapetanija odnosno HRB), odnosno za ocjenu sukladnosti (HRB).

4. Upis brodica

Upis brodica
U očevidnik brodica koji vodi lučka kapetanija mora se upisati brodice koja je u cjelini u vlasništvu fizičke ili pravne osobe s prebivalištem odnosno boravištem u RH.

Očevidnici brodica
<ul style="list-style-type: none">
➤ Očevidnik brodica za osobne namjene
➤ Očevidnik brodica za gospodarske namjene
➤ Očevidnik javnih brodica

5. Određivanje oznake i imena

Brodica upisana u očevidnik brodica mora imati oznaku, a može imati i ime.
Na brodicama za osobne potrebe oznaka brodice se ispisuje tako da se prvo ispiše slovna oznaka luke upisa u kojoj je sjedište lučke kapetanije ili ispostave kod koje je brodice upisana, a nakon toga redni broj iz očevidnika brodica.
Na brodicama za gospodarske namjene oznaka brodice se ispisuje tako da se prvo ispiše redni broj iz očevidnika brodica, a nakon toga slovna oznaka imena luke upisa.

6. Posada brodice

Osoba koja upravlja brodicom ili zapovijeda jahtom mora biti osposobljena kao:

➤ Voditelj brodice kategorije A   ➤ Voditelj brodice kategorije B   ➤ Voditelj brodice kategorije C   ➤ Zapovjednik jahte kategorije A (jahta do 100 BT)   ➤ Zapovjednik jahte kategorije B (jahta do 500 BT)

Osposobljenost se dokazuje Uvjerenjem o osposobljenosti za voditelja brodice , odnosno Svjedodžbom o osposobljenosti za zapovjednika jahte .
--

XI. ZAPOVJEDNIK I POSADA BRODA

1. Radni odnosi pomoraca

Najvažnije konvencije Međunarodne organizacije rada (*International Labour Organization, ILO*)

- Konvencija ILO-a br. 8 o naknadi za nezaposlenost u slučaju gubitka zbog brodoloma, 1920.
- Konvencija ILO-a br. 16 o obveznom liječničkom pregledu djece i mladića zaposlenih na brodovima, 1921.
- Konvencija ILO-a br. 22 o ugovoru o zaposlenju pomoraca, 1926.
- Konvencija ILO-a br. 23 o repatriranju mornara, 1926.
- Konvencija ILO-a br. 27 o označavanju težine na velikim koletima koji se prevoze brodom, 1929.
- Konvencija ILO-a br. 32 o zaštiti od nesreća na poslu radnika zaposlenih na ukrcaju i iskrcaju brodova, 1932.
- Konvencija ILO-a br. 53 o minimumu stručne osposobljenosti zapovjednika i časnika trgovačke mornarice, 1936.
- Konvencija ILO-a br. 56 o bolesničkom osiguranju pomoraca, 1936.
- Konvencija ILO-a br. 73 o liječničkom pregledu pomoraca, 1946.
- Konvencija ILO-a br. 91. o plaćenom odmoru pomoraca, 1949.
- Konvencija ILO-a br. 92 o smještaju posade na brodovima, 1949.
- Konvencija ILO-a br. 109 o plaćama, radnom vremenu na brodu i brojnom stanju posade, 1958.
- Konvencija ILO-a br. 147 o minimalnim standardima na trgovačkim brodovima, 1976.

2. Zvanja i svjedodžbe o osposobljenosti pomoraca

Međunarodna konvencija o standardima za izobrazbu, izdavanje svjedodžbi i obavljanju straže pomoraca, 1978/95 (STCW)

Na međunarodnoj razini je odredila temeljne zahtjeve za izobrazbu, izdavanje svjedodžbe i držanje straže.

Pravilnik o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca

Razina odgovornosti		
1.	Upravljačka	Veže se uz zvanje zapovjednika broda, prvoga časnika palube, zapovjednika jahte, upravitelja stroja i drugoga časnika stroja.
2.	Radna	Veže se uz zvanje časnika odgovornog za plovidbenu stražu ili stražu u strojarnici, radioelektroničara i radiooperatera na brodu.
3.	Pomoćna	Veže se uz zvanje člana posade broda koji čini dio plovidbene straže ili straže u strojarnici.

Osposobljavanje prije prvog ukrcaja

Svi članovi posade moraju prije prvog ukrcaja položiti ispit o postupcima u slučaju opasnosti na brodu (STCW A-VI/1), a oni članovi posade kojima se povjeravaju poslovi sigurnosti i sprječavanja onečišćenja moraju položiti ispit temeljne sigurnosti na brodu (STCW A-VI/1).

2.1. Zvanja i svjedodžbe o osposobljenosti pomoraca u službi palube

Zvanja pomoraca u službi palube

- Zapovjednik broda
- Prvi časnik palube
- Član plovidbene straže
- Zapovjednik jahte

Svjedodžbe o osposobljenosti

- Zapovjednik broda od 3000 BT ili većeg (STCW II/2) – stječe se naziv „kapetan duge plovidbe“
- Prvi časnik palube na brodu od 3000 BT ili većeg (STCW II/2)
- Zapovjednik broda do 3000 BT (STCW II/2)
- Prvi časnik palube na brodu do 3000 BT (STCW II/2)
- Časnik plovidbene straže na brodovima od 500 BT ili većima (STCW II/1)
- Zapovjednik broda do 500 BT u maloj obalnoj plovidbi (STCW II/3)
- Časnik odgovoran za plovidbenu stražu na brodu do 500 BT u maloj obalnoj plovidbi (STCW II/3)
- Član posade koji čini dio plovidbene straže (STCW II/4)
- Zapovjednik broda do 200 BT u nacionalnoj plovidbi (HR III/14)
- Zapovjednik broda do 50 BT u nacionalnoj plovidbi (HR II/13)
- Zapovjednik jahte do 500 BT (HR III/12)
- Zapovjednik jahte do 100 BT (HR III/11)

2.2. Zvanja i svjedodžbe o osposobljenosti pomoraca u službi stroja

Zvanja pomoraca u službi stroja
<ul style="list-style-type: none">
➤ Upravitelj stroja
➤ Drugi časnik stroja
➤ Časnik plovidbene straže u strojarnici
➤ Član plovidbene straže u strojarnici

Svjedodžbe o osposobljenosti
<ul style="list-style-type: none">
➤ Upravitelj stroja na brodu sa strojem porivne snage od 3000 kw ili jačim (STCW III/2)
➤ Drugi časnik stroja na brodu sa strojem porivne snage od 3000 kw ili jačim (STCW III/2)
➤ Upravitelj stroja na brodu sa strojem porivne snage do 3000 kw (STCW III/3)
➤ Drugi časnik stroja na brodu sa strojem porivne snage do 3000 kw (STCW III/3)
➤ Časnik stroja odgovoran za stražu u strojarnici sa strojem porivne snage od 750 kw ili jačim (STCW III/1)
➤ Upravitelj stroja sa strojem porivne snage do 750 kw u nacionalnoj plovidbi (HR III/26)
➤ Časnik stroja odgovoran za stražu u strojarnici sa strojem porivne snage do 750 kw u nacionalnoj plovidbi (HR III/25)
➤ Upravitelj stroja na brodu sa strojem porivne snage do 350 kw u nacionalnoj plovidbi (HR III/24)
➤ Član posade koji čini dio plovidbene straže u strojarnici (STCW III/4)

2.3. Zvanja i svjedodžbe o osposobljenosti pomoraca u radioslužbi

Zvanja pomoraca u službi radioslužbi
<ul style="list-style-type: none">
➤ Radioelektroničar
➤ Radiooperater

Svjedodžbe o osposobljenosti
<ul style="list-style-type: none">
➤ Radioelektroničar I. klase (STCW IV/2)
➤ Radioelektroničar II. klase (STCW IV/2)
➤ Radiooperater s općom ovlasti (STCW IV/2)
➤ Radiooperater s ograničenom ovlasti (STCW IV/2)

2.4. Svjedodžbe o dopunskoj osposobljenosti

Protupožarna zaštita
➤ Osposobljenost za upravljanje gašenjem požara (STCW VI/3)
Tankeri
➤ Osnovna osposobljenost za rad na tankerima (STCW V/1) ➤ Osposobljenost za rad na tankerima za ulje (STCW V/1) ➤ Osposobljenost za rad na tankerima za kemikalije (STCW V/1) ➤ Osposobljenost za rad na tankerima za ukapljene plinove (STCW V/1)
Rukovanje sredstvima za spašavanje
➤ Osposobljenost za rukovanje brodicom za spašavanje i spasilačkom brodicom osim brze spasilačke brodice (STCW VI/2) ➤ Osposobljenost za rukovanje brzom spasilačkom brodicom (STCW VI/2)
Prva medicinska pomoć
➤ Osposobljenost za pružanje medicinske prve pomoći (STCW VI/4) ➤ Osposobljenost za pružanje medicinske skrbi na brodu (STCW VI/4)
Druge dopunske osposobljenosti
➤ Svjedodžba o mjerama sigurnosti na ro-ro putničkom brodu (STCW V/2) ➤ Svjedodžba o mjerama sigurnosti na putničkom brodu (STCW V/3) ➤ Osposobljenost za rad s opasnim teretima (STCW B-V/b i STCW B-V/c)

2.5. Postupak izdavanja svjedodžbi o osposobljenosti

Svjedodžba o osposobljenosti izdaje se na zahtjev pomorca, ako su ispunjeni svi uvjeti propisani Pravilnikom o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca
Uz zahtjev za izdavanje svjedodžbe, podnositelj je dužan priložiti dvije fotografije ne starije od 6 mjeseci i dokaze o: <ul style="list-style-type: none">
➤ identitetu i starosnoj dobi;
➤ udovoljavanju propisanim uvjetima zdravstvene sposobnosti (ne starije od 6 mjeseci);
➤ položenom odgovarajućem ispitu (ako je ispit propisan);
➤ udovoljavanju svim uvjetima obveznog obrazovanja i/ ili izobrazbe za stjecanje odnosne svjedodžbe;
➤ udovoljavanju svim propisanim uvjetima glede trajanja plovidbene službe u odgovarajućem svojstvu i na odgovarajućoj vrsti broda;
➤ udovoljavanju i drugim standardima osposobljenosti, propisanim Pravilnikom, glede onih osposobljenosti, djelatnosti i razina odgovornosti koje se u odnosnoj svjedodžbi iskazuju;
➤ najviše do sada stečeno zvanje u pomorstvu.
Kad je uvjetima za stjecanje svjedodžbe o osposobljenosti propisano polaganje ispita, Ministarstvo ili nadležna lučka kapetanija će temeljem zahtjeva, ako se utvrdi da su svi uvjeti ispunjeni, uputiti pristupnika na ispit, o čemu će donijeti zaključak.

2.6. Priznanje svjedodžbi izdanih od nadležnih tijela strane države

Uvjeti za priznanje

- druga države stranke Konvencije STCW 1978. kako je izmjenjena i dopunjena,
- uvjet uzajamnosti i jednakovrijednosti.

3. Najmanji broj članova posade za sigurnu plovidbu koji moraju imati pomorski brodovi trgovačke mornarice RH

Pravilnik o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu koji moraju imati pomorski brodovi trgovačke mornarice RH

Najmanji broj članova posade pomorskog broda trgovačke mornarice RH predstavlja posadu koja brodu jamči sigurnu plovidbu u odnosu na kategoriju plovidbe i morsko područje plovidbe, veličinu i namjenu broda, snagu pogonskog postrojenja, stupanj (oznaku) i automatizaciju pogona.

Uvjerenje o najmanjem broju članova za sigurnu plovidbu

Lučka kapetanija dužna je svakom **brodu koji obavlja međunarodna putovanja** izdati uvjerenje o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu (**vrijedi 2 godine** od dana izdavanja).

4. Pomorska knjižica i odobrenje za ukrcaj

Mora imati		
Pomorska knjižica	Državljanin RH	koji su ukrcani kao član posade broda upisanog u upisniku brodovaRH.
Odobrenje za ukrcaj	Strani državljanin ili osoba bez državljanstva	

Pomorskom knjižicom i odobrenjem za ukrcaj dokazuje se
<ul style="list-style-type: none"> ➤ identitet (pomorskom knjižicom i hrvatsko državljanstvo), ➤ stručna osposobljenost, zdravstvena sposobnost, ➤ svojstvo u kojem je osoba ukrcana i ➤ trajanje službe na brodu upisanom u upisnik brodova RH.

Rok važenja		
Pomorska knjižica	10 god.	prestaje važnost i prije isteka navedenog roka od dana izdavanja, ukoliko imatelj iste ne obavi pravodobno liječnički pregled.
Odobrenje za ukrcaj	5 god.	

Nadležnost za izdavanje pomorske knjižice i odobrenja za ukrcaj	
1.	Lučka kapetanija nadležna prema prebivalištu podnositelja zahtjeva.
2.	Za državljane RH s prebivalištem izvan županija u kojima su osnovane lučke kapetanije, za izdavanje pomorskih knjižica nadležna je Lučka kapetanija Rijeka .
3.	Za državljane RH s prebivalištem u Republici BiH, za izdavanje pomorskih knjižica nadležna je Lučka kapetanija Ploče .

Zamjena pomorske knjižice i odobrenja za ukrcaj
<ul style="list-style-type: none"> ➤ kada joj istekne važnost; ➤ kada se rubrike predviđene za upis podataka popune podacima; ➤ kada se istroši ili ošteti toliko da postane neupotrebljiva; ➤ kada imatelj pomorske knjižice odnosno odobrenja za ukrcanje promijeni ime ili prezime; ➤ kada izgled imatelja pomorske knjižice odnosno odobrenja za ukrcanje ne odgovara više njegovom izgledu na fotografiji u pomorskoj knjižici odnosno odobrenju za ukrcanje ili kad se ošteti fotografija; ➤ kada postoji drugi valjani razlog.

Nestanak pomorske knjižice i odobrenja za ukrcaj
Imatelj je dužan prijaviti tijelu koje je knjižicu odnosno odobrenje izdalo, koje će nestalu ispravu rješenjem proglasiti nevažećom.
Nestanak isprave u inozemstvu, imatelj je dužan prijaviti najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu RH, a nakon povratka u RH tijelu koje je knjižicu odnosno odobrenje izdalo.

Očevidnik izdanih pomorskih knjižica i odobrenja za ukrcaj
Pomorske knjižice i odobrenja za ukrcanje, vode se u očevidniku pomorskih knjižica i odobrenja za ukrcanje koje vode lučke kapetanije , koji su javne knjige
Središnji očevidnik svih pomorskih knjižica i odobrenja za ukrcanje vodi Ministarstvo.

XII. POMORSKE NEZGODE (POMORSKE HAVARIJE)

Pojam
Događaj ili skup događaja istog podrijetla koji uzrokuje gubitak ili oštećenje broda, tereta ili druge imovine na moru ili poduzimanje nekog izvanrednog troška.

Vrste pomorskih nezgoda
<ul style="list-style-type: none">
➤ Zajedničke havarije
➤ Sudar brodova
➤ Spašavanje
➤ Onečišćenje morskog okoliša uljem

1. Zajedničke havarije

Pojam

Čin zajedničke havarije jest svaki namjeran i razložan izvanredan trošak i svaka namjerna i razložna šteta učinjeni, odnosno prouzročeni od zapovjednika broda ili druge osobe koja ga zamjenjuje, ako su bili razborito poduzeti radi spašavanja imovinskih vrijednosti sudionika u istome pomorskom pothvatu od stvarne opasnosti koja im zajednički prijete

Elementi zajedničke havarije

- Izvanredna žrtva ili trošak (izvanredni događaj)
- Namjernost i razumnost (razložnost) čina
- Zajednička pogibelj (opasnost)
- Zajednički spas ili korist u istom pomorskom pothvatu

Tipični žrtve zajedničke havarije

- Bacanje tereta u more,
- Gašenje požara
- Hotimično (namjerno) nasukavanje i odsukivanje nasukanog broda
- Uporaba tereta, brodske opreme i zaliha kao pogonskog goriva

Tipični troškovi zajedničke havarije

- Troškovi u luci zakloništa (skloništa)
- Troškovi spašavanja (nagrada za spašavanje)
- Troškovi tegljenja

Pravni izvori

- Pomorski zakonik
- York-Antwerpenska pravila, 1994.

Doprinos ili kontribucija u zajedničkoj havariji

Vjerovnička masa	Imovina žrtvovana ili oštećena činom zajedničke havarije, kao i troškovi koji se smatraju zajedničkom havarijom, uključujući i troškove likvidacije zajedničke havarije.
Dužnička masa	Sve vrijednosti koje su se našle u našle u pogibelji u trenutku zajedničke havarije.
Koeficijent doprinosa	$K = \text{Vjerovnička masa (VM)} / \text{Dužnička masa (DM)}$
Doprinos broda	Vrijednost broda u trenutku zajedničke havarije x K
Doprinos tereta	Vrijednost tereta u trenutku zajedničke havarije x K

Primjer:

Zapovjednik broda namjerno je nasukao brod da bi spriječio njegovo potonuće. Troškovi spašavanja broda odsukivanjem iznosili su 1.000.000, brod je u zdravom stanju vrijedio 8.000.000, a troškovi popravka broda procijenjeni su na 2.000.000.

Vrijednost broda u trenutku zajedničke havarije = 8.000.000

Vrijednost tereta u trenutku zajedničke havarije = 4.000.000

Dužnička masa = 8.000.000 + 4.000.000 = 12.000.000

Vjerovnička masa = 1.000.000 + 2.000.000 = 3.000.000

Koeficijent doprinosa = $VM / DM = 3.000.000 / 12.000.000 = 0,25$

Doprinos broda = $8.000.000 \times 0,25 = 2.000.000$

Doprinos tereta = $4.000.000 \times 0,25 = 1.000.000$

Oblici jamstva za plaćanje doprinosa u zajedničku havariju

- Havarijska obveznica
- Havarijski depozit
- Osigurateljevo jamstvo
- Jamstvo banke

Pravo brodara radi osiguranja doprinosa u zajedničkoj havariji

Brodar ima pravo **zadržati teret dok ne dobije jamstvo** da će mu dužnik isplatiti svoj dio doprinosa koji ga tereti u zajedničkoj havariji.

Uloga zapovjednika broda u slučaju čina zajedničke havarije

- Donošenje odluke o poduzimanju čina zajedničke havarije
- Opis događaja u brodskom dnevniku
- Prijava pomorske nezgode
- Obavještavanje brodara
- Pribavljanje jamstva za plaćanje doprinosa u zajedničku havariju
- Pregled broda i tereta radi utvrđivanja nastalih šteta

2. Sudar brodova

Pojam sudara	
Sraz ili izravni sudar	Nastaje kada se brodovi stvarno dodirnu trupom ili pojedinim dijelovima svoje opreme.
Neizravni sudar	Nastaje kada jedan brod prouzroči štetu drugom brodu zbog obavljanja manevra ili propuštanja da obavi manevr ili zbog nepoštivanja propisa o sigurnosti plovidbe, iako nije bilo stvarnog sudara brodova.

Pravni izvori
<ul style="list-style-type: none">
➤ Pomorski zakonik
➤ Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o sudaru brodova, 1910.
➤ Pravila o naknadi štete u slučaju sudara brodova, CMI, 1987. (Lisabonska pravila)

Naknada štete	
Neskrivljeni sudar	Svaki sudionik u sudaru snosi svoju štetu.
Skrivljeni sudar	Ako se sudar dogodi isključivom krivnjom jednog broda, ukupnu štetu podmiruje taj brod. Ako se sudar dogodi zajedničkom krivnjom brodova, svaki brod odgovara razmjerno svojoj krivnji. Ako se omjer krivnje ne može ustanoviti, odgovornost brodova za štetu dijeli se na jednake dijelove.

Temelj odgovornosti
Primjenjuje se načelo dokazane krivnje broda.

Opseg odgovornosti
Stvarna šteta + izmakla dobit
Ograničenje odgovornosti – ne primjenjuje se ako se dokaže da je šteta posljedica radnje ili propusta broda.

Uloga zapovjednika u slučaju sudara
<ul style="list-style-type: none">
➤ Dužnost spašavanja osoba i imovine
➤ Utvrđivanje identiteta broda u sudaru
➤ Obavješćavanje brodara
➤ Opis događaja u brodskom dnevniku
➤ Pregled broda i utvrđivanje šteta iz sudara
➤ Protestno pismo zapovjedniku drugog broda
➤ Prijava pomorske nezgode (u roku 24 sata nakon što je brod uplovio u luku)
➤ Pribavljanje jamstva za naknadu štete (u slučaju odbijanja, tražiti donošenje mjere privremenog zaustavljanja broda)

3. Spašavanje

Pojam

Svaka potrebna i korisna usluga i pomoć pružena imovini i osobama koje se nalaze u opasnosti (pogibelji) na moru.

Pravni izvori

- Pomorski zakonik
- Međunarodna konvencija za izjednačenje nekih pravila o pružanju pomoći i spašavanju na moru, 1910.
- Međunarodna konvencija o spašavanju, 1989.
- Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru, 1974. (**SOLAS**) – uz koju se primjenjuju i dva priručnika organizacije IMO:
  - a) **MERSAR** – namijenjen zapovjednicima brodova i
  - b) **IMOSAR** – namijenjen vladama i pomorskim vlastima obalnih država
- Obrazac *Lloyd's Open Form (LOF)*

Oblici spašavanja

- Obvezno spašavanje
- Ugovorno spašavanje

Nagrada za spašavanje

- Za spašavanje osoba ne duguje se nagrada
- Nagrada se duguje samo za koristan ishod spašavanja
- Visina nagrade stranke mogu ugovoriti, a ako nisu odlučuje sud
- Visina nagrade ne može iznositi više od vrijednosti spašenog broda ili spašenih stvari
- Posada ima pravo na dio „čiste“ nagrade (koja preostane nakon odbitka eventualne štete i troškova spašavanja)
- Spašavatelj ima zakonsko založno pravo na brodu na brodu i stvarima ukrcanim na brod

Uloga zapovjednika broda u opasnosti

- Slanje obavijesti o pogibelji
- Obavještavanje brodara
- Obavještavanje osiguratelja
- Poduzimanje mjera za spašavanje
- Sklapanje ugovora o spašavanju
- Obveza suradnje sa spašavateljem
- Pribavljanje jamstva za plaćanje doprinosa
- Opis događaja u brodskom dnevniku
- Prijava pomorske nezgode

Uloga zapovjednika broda spašavatelja

- Dužnost spašavanja osoba
- Dužnost djelovanja bez odgađanja
- Sklapanje ugovora o spašavanju
- Rukovođenje akcijom spašavanja
- Utvrđivanje vrijednosti spašene imovine
- Utvrđivanje šteta i troškova
- Zahtjev za jamstvom
- Predaja spašene imovine
- Izvješće o spašavanju
- Opis u brodskom dnevniku
- Prijava pomorske nezgode

4. Onečišćenje morskog okoliša uljem

Pravni izvori

- Pomorski zakonik
- Konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu prouzročenu onečišćenjem uljem, 1992.
- Konvencija o osnivanju međunarodnog fonda za naknadu štete prouzročene onečišćenjem, 1992.
- Konvencija o sprječavanju onečišćenja mora s brodova, 1973/1978.

Uloga zapovjednika broda u sprječavanju onečišćenja morskog okoliša

- Dužnost primjene mjera za smanjenje opasnosti od izlivanja ulja
- Poduzimanje mjera za smanjenje štete
- Obavješćavanje brodara ili upravitelja
- Obavješćavanje osiguratelja
- Dužnost surađivanja s tijelima vlasti
- Dužnost prijavljivanja onečišćenja na plovnom putu
- Opis događaja u brodskom dnevniku
- Obavješćavanje klasifikacijskog zavoda